

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 koroná,
Egy hónap ..... 2 koroná.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 koroná,
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

Értesítős polt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasútiak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 152.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 162.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, március 9.

Kétségbeesett orosz áttörési kísérletek a Kárpátokban.

Budapest, március 6. (Hivatalos.) Orosz Lengyelországban még folyamatban levő harcokkal több rendbeli eredményt értünk el. Ellenkezőleg több előretolt támaszpontból és lövészvonalból súlyos veszteségek mellett kivettük. Hasonló sikere volt csapataink egy rövid előretörésének nyugatgalíciai arcvonalon, ahol Gorlice környékén ellenséges lövészvonalak egyes részeit áttörtük és egy helységet véres harc után elfoglaltunk, ellenségnek több tisztjét és több mint ötszáz emberét elfogtuk. Kárpátokban makacs harcok folynak. Lupkow melletti területen oroszok tegnap délután nagy erővel támadtak. Ellenség új erősítések harcoavetésével megrikult sorait folyton megújította minden eszközzel előre hajtotta és támadásaival súlyos veszteségei ellenére háromszor egészen a mi állásaink közelébe jutott. Oroszok végső rohamra azonban megsemmisítő veszteségek mellett mindannyiszor megtört akadályvonalaink. Állásaink előtt a halottak szárai hevernek. Harcvonal egy másik szakaszán csapataink orosz előretörések visszaverése után meglepetésszerűen támadásba mentek át, elfoglaltak egy ellenségtől eddig erősen megszállott hegykupot és ismét tíz tisztet és hétezzáz főnyi légénységet elfogtak. Egy szomszédos magaslaton is ezer orosz ejtettünk foglyul. Dékánegyaliciában erős ellenséges lovasság, a mely állásaink szárnya ellen elszigetelten előre nyomult, érzékeny kudarcot szenvedett. Hóler altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Visszavert orosz támadások.

Berlin, március 8. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Ellenséges pilóták Ostendére bombákat dobtak, amelyek három belgát megöltek.

Champagneban harcok tovább folynak. Souainnál tegnap este eljátszást kézi tusával visszavertük. Éjjel a harc újból kezdődött.

Le Mesnilről északkeletre ellenségnek egy támadása délután teljesen meghiúsult. A mi éjjeli ellentámadásunk sikeres volt. Egyszáznegyven franciát elfogtunk.

Bois de Prétrében (Pont à Moussonról északnyugatra) franciák előretöréseit visszavertük.

Vogézekben Münsterből nyugatra, és Sennheimből északra harcok meg nem értek véget.

Keleti hadszíntér:

Augustowtól délre oroszoknak ellenünk intézett támadásai ellenség súlyos veszteségei mellett meghiúsultak.

Lomzánál további harcok folynak.

Frasznistól nyugatra és Ploocktól keletre oroszok több sikertelen támadást intéztek ellenünk.

Rawánál csapataink oroszoknak két éjjeli támadását visszaverték. Oroszoknak Novomiaszto környékéről ellenünk intézett előretörései sikertelenek voltak. Ott egyezeröttszáz orosz elfogtunk. Legjobb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Görögország döntése.

Arad, március 8.

Ketten versengtek a *Balkán Bismarckjai* címért: Pasics, a szerb miniszterelnök, aki övíg érő szakállat is növesztett európai tekintélyének fejlesztése céljából és Venizelosz, a szemüveges kis görög, aki a londoni konferencián határozottan elég ravasz és ügyes volt ahhoz, hogy a bolgárok által hódított területek legjavát kaparítsa meg. Azóta azonban kiderült, hogy mindkettő szédítő messzeségben állanak attól a fogalomtól, amelyet az élesen látó, kemény eszű és erős kezű vaskancellár neve kifejezett. Pasics nevelte Szerbiát Oroszország cselédjévé. Beteg nagyragyásban, üres ígéretek és hitegetések hatása alatt belevágott a háborúba, amely a két hadjárattól elcsigázott Szerbiát elzúllasztja, végkép elnyomoritja, anélkül, hogy a maga bajában vergődő orosz segítségére tudna — vagy akarna jönni.

Venizelosz bukása most következett be. A Dardanelláknál zörgető entente Görögország segítségét kérte. Venizelosz egész kabinetjével a fegyverbe állás mellett határozott, azonban a koronatanács leszavazta a kabinetet, a semlegesség mellett döntött és Venizeloszt megbuktatta. Az első benyomás hatása alatt nehéz eldönteni, vajjon komoly konfliktus volt ez, vagy pedig görög ügyeskedés. Venizelosz bizonyosan tudta, hogy Görögország nem avatkozhatik a háborúba és nem segítheti elő a Dardanellák meghódítására irányuló törekvést, a melynek esetleges sikere Görögország állami önállóságát ép úgy elborítaná, mint a többi tengermenti Balkán államok függetlenségét, nemzeti jövőjét. Azonban az a kapocs, a melyet ép Venizelosz forrasz-

tott keménnyé Szerbia és Görögország között, úgy látszik, bizonyos erkölcsi köteleességeket teremtett meg a Szerbia fölött gyámkodó hármass entente-tal szemben. Lehet — a diplomaták tudják csak jobban, hogy valóban úgy van-e, hogy Venizelosz ezeket az erkölcsi köteleességeket akarta elintézni azzal, a mikor ő maga és kabinetje az entente melletti akcióért hősködtek, a mikor leszavaztatták magukat, sőt az erkölcsi köteleességek nagyobb kidomborítása kedvéért kormánykriszist rendeztek és annak Venizelosz önmagát is feláldozta. De nincs távoli az a föltevés se, hogy Venizelosz az entente-hez való érzéseiben komolyan akarta, hogy Görögország az entente kedvéért újra Törökország ellen forduljon, s a rövid idő előtt kötendő békét ocsmányul megszegje. A király, a ki az országra és a vezérkari főnök, a ki a hadseregre ügyel, nem voltak hajlandók a gyöngéd diplomáciai vonatkozások kedvéért a veszedelmes kalandba belemeríteni és Görögország a teljes semlegesség mellett döntött.

A harmadik kosár ez, a melyet a hármass entente a Balkánon kapott. Bulgária és Románia után most Görögország vall szint és adja jelét, hogy Oroszország térhódítását, hatalmi szféráját a Balkánon veszedelmesnek és a balkáni államokra nézve nem kívánatosnak tartja. Egyedül Szerbia az, (Montenegró, mint diplomáciai faktor, bizonyára nem számít) a melyet a balsors az ententehez köt és ki tudja, ha a szerbeknek módjuk lenne az eseményeket egy évre visszacsúsztatni, ott is nem alakulna másként a dolog.

A Bismarckot játszó, nagyképű és ravasz balkáni államférfiak nem ismerték föl az igazságot, amely most a balkáni népek tömeg-hite, valódi közvéleménye formájában tör ki és érvényesül: a balkáni népek jövőjét az orosz hatalom növekedése ép úgy veszélyezteti, mint a perzselő, tikkasztó nap a fiatal növényt. Ezek a fiatal, kulturájuk és gazdasági fejlődésük elején álló államok akkor fognak boldogulni, ha a mai világháborúban az orosz és angol telhetetlen hódításvágya megtörik és a balkáni államok függetlenségét tisztelő, törekvéseiket segítő államok, Németország és Ausztria-Magyarország diadala a Balkánon is évtizedekre biztosítja a békét.

Beleőrültek a bukovinai kozák-kinzásokba.

(Az oroszok véget nem érő bünel. — Előrenyomulnak oszlopataink.)

~ Távirati tudósítás.

Bukarest, március 8.

Dorohoiból jelentik az „Universul“-nak március hó 2. kelettel:

Csaknem egész Bukovina az osztrák-magyar csapatok kezében van immár. Egyes helységek képeznek csupán kivételt, amelyeket az osztrák-magyar csapatok kiűritettek és a melyekben az oroszok, veszély nem lévén, viszatérttek.

Egy Dorohoiba érkezett szökevény hozza a hírt, hogy az osztrák-magyar csapatok igen tekintélyes számban vonultak föl a zutschikacujan-nepolocouh-zalutscha-nyatini vonalra, az orosz állások közvetlen közelébe.

Miután az ellenséges erők igen nagyok, elkecseregett harcokra van kilátás.

Bukovina lakossága az utóbbi hónapok folyamán teljesen elszegényedett és a legnagyobb, csaknem leirhatatlan nyomorba jutott. A tartományi kormányzó magasabb rendelethez a lakosság között pénzt és élelmiszereket osztat szét. Egy bizottság a napokban Szerrethbe érkezett, ahol házról-házra járt és nemzeti különbség nélkül megkezdte a segélyezést.

Jassyból írják az „Universulnak“:

Alkalmam volt egy gurahumorai menekülttel beszélgetni. A menekült megrázó részleteket mondott el a bukovinai orosz invázió következményeiről. Az éhnyomor és háború izgalmait száz és száz embernek vették el az esztét. A városokban és falvakban örült férfiak és nők bolyonganak nagyszámban.

A „Bukarester Tagblatt“ március 6. száma közli bukovinai tudósítójának a következő levetét:

Storoinetz most élte végig a második orosz inváziót; az elsőnél is sokkal borzalmasabbat. A lakosság zöme, a mely tudta, hogy milyen sors vár rá, az oroszok jövetelének első hírére elmenekült. A városban az egészen szegény lakosságon kívül csak néhány középosztályú polgár maradt. Az orosz uralom egész idejét a vége hozza nélküli üldözések és rablások jellemzik. Egész kötetre valót lehetne beszélni az oroszok storoinetzi kegyetlenkedéseiről, ha minden egyes esetet fel akarnánk sorolni. Azonban csak néhány ilyen esetre akarunk rátérni.

Filiévitzi, az agg román pap házáat bestiális módon elpusztították, az orosz papot magát pedig rettenetesen megsanyargatták.

Jemna birónak mindenét elrabolták és a halállal fenyegették.

Grigore Paul Bucescu parasztnak hasonlóképen mindenét elrabolták.

Davideni, Eiresch, Banila, Lucavatz és Berhomet községekben az oroszok felgyújtották a gazdaságokat és hosszú évek munkáját hamvasztották el.

Most az oroszok visszavonulása után a parasztok házaiban bajonett-azurások által megölt férfiak és nők holttesteire akadtak. A nőknön bestiális erőszak nyomai látszanak. A románok ellen elkövetett kegyetlenségek részletei felháborítóak.

Ilie Posma, Vasile Rijnie, Safta Mitric Gheorghe Vultur, Simu Nicolae, Dum, Neagu, Ciupera Anghel és A. gazdálkodók mindenét elégették és testük tele van a fegyvertusák és korbácsok véres nyomaival. Mindezen borzalmak koronája a következő eset:

Storoinetz román származású polgármesterét, Paraicot, a lakosság jelenlétében felakasztották. A polgárság hasztalan könyörgött könyves szemekkel kegyelemért.

Az a katonatiszt, aki a kivégzést vezette, Paraicó sorsával fenyegette azokat, akik a könyörületességre mernének hivatkozni. A lakosságot pedig kényszerítették, hogy a kivégzés befejeztéig a helyén maradjon és a borzalmas színjátékot végig nézze. Paraicot azért végezték ki, mert román érzelmeire mert hivatkozni és elég bátor volt ahhoz, hogy a szerencsétlen lakosság érdekében interveniáljon.

Egyébként az ilyen kivégzések napirenden voltak.

Lassan halad a Dardanellák ostroma.

(Eredménytelenül felelnek a török ütegek. — Megrongált angol és francia hajók.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, március 8.

A főhadiszállás kommunikéje jelenti: Az általános helyzet nem változott jelentékenyen. Ma délután hat ellenséges páncélos hajó bombázta ütegeinket a Dardanellák bejáratánál. Ütegeink eredményesen viszonyozták a tüzelést.

Két ostromló hajó-megsejtése.

Konstantinápoly, március 8. A főhadiszállás jelenti a mai bombázás részleteiről, hogy a Majestis és Irresistible angol hajókkal megerősítették az ellenséges flottát. Minthogy azonban ütegeink tüzelése egy francia páncéloshajót harcképtelenné tett, egy angol hajót pedig megrongált, az ellenséges hajók 3 óra 15 perckor visszavonultak és beszüntették a tüzelést. Ütegeink egyáltalán nem szenvedtek kárt.

Berlin, március 8. Szófiából táviratozzák: Dedeagacsi jelentés szerint egy francia cirkáló, a mely egy még ismeretlen nemzetiségű hajót üldözött, a kikötő előtt zátonyra futott. Minden kísérlet, hogy a hajót szabaddá tegyék, eddig eredménytelennek bizonyult. A francia cirkáló a Dardanellák ellen támadó hajórajhoz tartozott. Neve még ismeretlen.

A Dardanellák első világítótoronyánál.

Krisztília, március 8. Az Aftenposten jelenti: Az angol és francia hadihajók, melyek a Dardanellák bombázására küldettek ki, elérték a karafoniai világítótoronyt.

A szoros legveszélyesebb pontja.

Páris, március 8. A New-York Herald párisi kiadása jelenti: A bejáraton túl a Dardanellák szélessége nagyon csökken és nem több,

mint 1250 méter. Itt vannak összpontosítva a legnagyobb parti erődítések. Cianak és Kilid Bahr. A partok a víz színétől egész fel erősen vannak ágyúkkal felszerelve: a víz tele van hintve aknákkal. Itt fog az entente flottája a legnagyobb nehézségekre találni. A Dardanellák e részen túl 7—8 km. szélesek. A jelenleg tűz alatt levő Dardanus erőd a Dardanellák 4 kilométer széles pontján fekszik. A Goeben két nehéz ágyuja is itten teljesít szolgálatot. A Queen Elisabeth angol hadihajónak részvétele a történelemnek e páratlanul nagy és fontos ütközetében azonban bizalommal tölti el az angolokat, akik hisznek a Dardanellák kieroszakolásában.

Csalódtak az ostromlók.

Páris. Azok a jelentések, amelyek a szövetségeseknek a Dardanellák tájékán kudarcot vallott partraszállási kísérleteiről adnak számot, óriási csalódást idéztek elő. A napilapok katonai munkatársai a közönséget a meglepően jó védelmi szervezettel ellátott Konstantinápoly makacs ellenállásra készítik elő.

Francia csapatokat visznek a Dardanellákhoz.

Genf, március 8. A touloni tengerészeti hadosztás csak a jövő hétre várja azokat a hajókat, amelyek a tengerészeti kormány bejelentése szerint csapatokat fognak szállítani a keletre. A hajókban óriási hiány mutatkozik. Toulonnak várnia kell addig, míg a Marseilleből Maltába küldött csapatokat ott hadihajókra szállítják át. A tengerészeti kormány azoknak a képviselőknek, akik a Dardanellák ostromának sikere fölül kérdezősködtek nála, azt felelte, hogy a flottaparancsnokság gyors és jelentékeny sikerekre kisebb súlyt vet, mint a rendszeres előrehaladásra és a fölösleges áldozatokat el akarja kerülni. Az eddigi eredmények elérésének megítéléséhez a helyi viszonyok pontosabb ismeretére volna szükség. A közönség azonban ne nagyon vesztegessen az idejét erre, hanem várjon bizalommal, még akkor is, ha némely akció, vagy némely akció beszüntetése érthetetlennek tűnnek is fel előtte.

Mi kell Oroszországnak?

Páris, március 8. A Nase Slovo című, Párisban megjelenő szocialista újság néhány részletet jelent a дума titkos üléséről, a melyen Szaszonov a képviselőkkel a béke lehetőségeiről beszélt. Szaszonov kijelentette, hogy Németországtól nem kívánnak semmit, „csupán (!) Galiciát és a Dardanellákat akarják.“ A képviselők különösen azt hangsúlyozták, hogy Oroszországra nézve a Dardanellák birtoka kívánatos. A mi a belső reformot illeti, arra vonatkozólag kijelentette Maklakov, hogy a kormányzat nem óhajt koncessziókat tenni. A képviselők erre felugráltak és olyan kavargás tört ki, hogy az ülést kénytelenek voltak bezárni.

Bulgária katonai készülődései. Milánóból jelentik: A Corriera della Serra írja: A bolgár hadügyminiszter a szobranjében törvényjavaslatot terjesztett elő a hadicenzuráról, amely igen szigorú rendelkezéseket tartalmaz. Azonkívül törvényjavaslatot nyújtott be a katonai előkészületekről is. Ennek egyik paragrafusa felhatalmazza a hadügyminisztert, hogy minden bolgár alattvalót, aki alkalmas a katonai szolgálatra, 21-ik életévétől 50 éves korig 45 napi fegyvergyakorlatra behívasson.

Uj támadásra készülnek a németek.

— Az északi erők átcsoportosítása. — A kárpáti harcok. — Oroszországban eltitkolják a vereségeket. — Tátrati tudósítás.

Berlin—Budapest, március 8.

A Stockholms Dagblad írja: A keleti frontról a német jelentések igen szűkszavúak. Ez annak a jele, hogy a lengyelországi harctéren átcsoportosítások mennek végbe, melyek az oroszok északlengyelországi váratlan erős offenzívájával vannak összefüggésben, a Narew-vonaltól kiindulva. Annál bővebbek az orosz jelentések, különösen az orosz csapatok haditetteinek részletezésében. Az orosz jelentéseknek nyilván az a céljuk, hogy a nép hangulatát emeljék.

A németek Lomzától északra erős ellenállást fejtenek ki, ahol csapataikat egy déli szárnytámadás ellen védik. A németek erős tüzéséggel ostromolják Ossoviec-erődöt. (Erre húzódik a lycki vasutvonal délkeletre Bobron keresztül.)

Visszavert orosz áttörési kísérletek.

Eperjes. Az ellenség többször megkísérelte, hogy átkeljen a San folyón, de a kísérlet mindannyiszor meghiúsult. A Dnyesztortól délre szünet állott be a harcokban. Elfogott orosz járőrök azt beszéltek, hogy a Kárpátokban a kosákok kétszer fellázadtak, mert a fizetésüket nem kapták ki. A fellázadt ezredeket elszállították.

Eperjes. A Duklaszoros sáros megyei szakaszban néhány ellenséges lövészárkot elfoglaltunk. Zemplén megye határszélén előrevetett új ellenség ellen helyi sikereket értünk el. Sáros megye legészakibb részén, egy völgyben számos oroszot fogtunk el.

Berlin, március 8. A Berliner Tageblattnak az osztrák-magyar sajtóhadiszálláson levő haditudósítója március 5-éről a következőket táviratozza:

A kárpáti arcvonal közepén, az uzsok-lupkovi vonalon a harc, ha ez ugyan még egyáltalán lehetséges, egyre fokozódik. A legutolsó órákban fáradtságot nem ismerő csapatainknak, ha nem is áldozatok nélkül, sikerült az ellenfélről mindazokat az előnyöket visszahódítani, amelyeket az ellenfél nagyon drágán vívott ki tőlünk. Ezen azért, mert ezekhez a pozíciókhoz nagyon drágán jutott hozzá, az ellenfél valóban kétségbeesett támadásokkal igyekezett azoknak elvesztését megakadályozni; ez azonban egyáltalán nem sikerült neki és az ellenség nagyon jelentékeny veszteségeket szenvedett, anélkül, hogy bármily említésre méltó sikert érhetett volna el.

A 'apasztalet azt bizonyítja, hogy az oroszok a szövetségeseik ellen hatalmas offenzívára nem képesek, ellenben azt az előnyt, hogy a belső vonalon vannak, nagyon jól tudják kihasználni és a mikor arról van szó, hogy egy átkarolást a tömegek új csoportosításával és dühös ellentámadásokkal kikerüljenek, valóban nagyszerű dolgokat visznek véghez. Ez már nem talán sikerült nekik és most is sikerült azt a döntést, mely a stratégiai helyzetet nagy veszedelemmel fenyegette őket, megfordítani és az egyáltalán el nem hárítható veszélyeknek a menetét sikerült legalább megállítani.

Csernovic elvesztését titkolják az oroszok.

Szalóniki, március 7. A Glasznik című szerb lap közölte azt a hírt, hogy Csernovic ismét az osztrákok és magyarok birtokába jutott. E miatt hevesen megtámadta a szerb Novosztij, amely ez írta: Ugy látszik, hogy a Glasznik osztrák zsoldban áll, mert kedvezőtlen híreket terjeszt, amit az orosz vezérkar határozottan megtiltott.

Csernovic, március 8. Csernovictól keletre a visszavert ellenség előőrsei és a mi járőreink közt naponta összeütközések vannak, a melyek mindig az oroszok visszavonulásával és legtöbbször érzékeny veszteségekkel értek véget.

Csernovictól északra mintegy 80 kilométernyire Zasztava határában nagyobb ellenséges lovas felderítő osztag bukkant fel, amely részben kosákokból állott. Csapataink pontos hírszerzés nyomán közrefogták az oroszokat, teljes szétverték és összelőtték őket, úgy hogy az ellenséges osztag megsemmisült. Csernovicban az élelmiszer olcsó és bőséges. A szétrombolt vízműveket már helyreállították és így már megbízható vize is van a városnak, a mit eddig nélkülöznie kellett. Járványos betegek se a katonaság, se a polgárság között nincsenek.

A grodnói nagy csata.

Milanó, március 8. A Secolo-nak jelentik Varsóból: A grodnói csata elkezdődött ten lejjük. Hovinar dühöng, ami megnehezíti a küzdelmet. A Njemen betagyott. A németek erőket vontak össze, hogy áttörjék Grodno és Ossevica között az orosz frontot.

Tilos az orosz veszteségekről írni.

Pétervár, március 8. A pétervári katonai kerület főparancsnoksága megtiltotta az oroszok veszteségéről szóló hírek terjesztését. A lapokat „hamis” hírek terjesztése esetére megszüntetéssel fenyegetik.

Budapest. Megbízható jelentések szerint az oroszok limanovai és lodzi győzelmeink óta halottakban, sebesültekben és foglyokban több mint félmillió embert vesztettek. Ha ennek ellenére is sikerül az oroszoknak az arcvonalukon támadt részeket újból és újból befűdni, úgy az első sorban arra vezethető vissza, hogy a nemrégiben sorozott újoncokat a legrovidebb kiképzési idő után már a harcvonalba küldték. Ez a kiképzési idő néha alig tart tízennégy napig. És hogy katonáknak nap-nap után észlelhető tömeges feláldozásától nem riadnak vissza, ez csak azért történhetik, mert jelenlegi hadállásuk feladásától nagyon félnek és súlyos következményektől tartanak.

Oroszország katonai erőfeszítése.

Róma, március 7. A Messagero egy orosz diplomatával, minden jel szerint Krupenski követtel folytatott beszélgetést közöl. Az illető diplomata Oroszország katonai erejéről így nyilatkozott: Oroszországnak 4 millió katonája van a harctéren, ezenkívül 5.000 tiszt és 800.000 ember a legközelebbi napokban utra kész. Könnyű tüzérség van bőven, a nehéz tüzérséget Oroszország Japántól szerezte meg. A fegyvergyárak naponta 20 millió patronát és 5.000 fegyvert szállítanak.

Czibulka altábornagy a kárpáti harcokról.

Bécs, március 8. Czibulka altábornagy, a kit felkeresett a Reichspost harctéri tudósítója Kirehlerer kijelentette, hogy a kárpáti harcokban a magyar és horvát csapatok szinte emberfeletti erőfeszítéssel és hősiességgel küzdöttek. A csapatok teljesítménye csak akkor ítéltető meg igazán, ha tudja, hogy az Erdős-Kárpátok magaslatain harminec fokos a hideg és másfél méter a hó. Még a lejtőkön is volt nap, a mikor a hőmérő higánya 29 fokra süllyedt a nullpont alá. És ebben az időben a legjobb esetben is csak fenyőágakból összetákoltt sátrakban hushatták meg magukat a katonák.

Kolomeát a már dicsőséggel övezett, régóta harcoló ezredék vették be, kétszer foglyosították meg és megakadályozták, hogy az oroszok visszavonulásuk alkalmával rombolhassanak. Reméli, hogy az ellenséget délkeleti Galiciából véglegesen kiűzi. Az altábornagy főhírbeszédével szövegezte az orosz csapatok pusztulásáról, végül ezeket mondta:

— Az a hadseregrész, amely itt harcol, el van telve a legjobb reménységgel a jövőre nézve.

Négyszáz aradi 20.000 koronás jövedelem

(Megkezdte munkáját a hadiadószókat összeíró küldöttség.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 8.

A huszezer koronán felüli jövedelem után kirovandó hadiadó kivétési munkálatait ma kezdte meg az összeíró küldöttség, amely Kuzman Demeter pénzügyi titkár elnöklésével tartotta első ülését. Résztvettek azon Ring Lajos, Dengl Lajos, Mayer Miksa és Nikolicz Sandor, míg Vörös Henrik, akit sürgönyileg Budapestre szólítottak, kimondta távollmaradását. A városi adóügyosztály helyiségekben tartották meg az ülést.

Ma csak általánosságban foglalkozott a bizottság azaz a kérdéssel, kik azok az aradi polgárok, akiknek huszezer koronán felüli van a jövedelme. A tíz adókerület főkönyvét áttekintve, körülbelül négyszáz név került jegyzékbe. Természetesen a helyi ismerettel bíró bizottsági tagok ezáltal ugyancsak csak az általános vélemény szerint ilyenekül tekintendő polgárok sora felett tartott számlát, amelynek csak tulajdonképpen az volt a célja, hogy olyanok, akikről egyik vagy másik küldöttségi tag bizonyosan tudja, hogy jövedelme nem lehet huszezer korona, ne kerüljön a listára és ne kelljen felesleges munkát végezni.

Es a négyszáz név még nem jelent négyszáz hadiadót. Holnap a részletes tárgyalások folyamán majd kitűnik, hogy kiknek jövedelme éri el a törvényes cenzust. A bizottság mindenkinek minden jövedelmét lekiismeretesen köteles mérlegelni és köteles alaposan kipuhatólni, hogy a törvény által adóalapnak tekintett jövedelemmel szemben milyen terhek és adómentes jövedelmek állanak szemben.

Akik ezt vallomásukban maguk megtették, azoknál könnyű lesz a munka, de ahol hiányzik a vallomás, ott hivatalból állapítják meg az adóalapot és az érdekelt félnek kellő időben gondoskodnia kell, hogy a javára szolgáló adatok készen legyenek, hogy a felszámolási bizottság előtt velük bizonyítani tudjon.

Az Országos Képzési Bizottság által összeállított lejtromokból készült az adójavaslat, amelyet nyolc napi közzétételre tesznek és ennek lejárta után kezdődik a felszámolási bizottság a kivétést.

Urbán Iván báró elismerése a város főorvosának. (A közigazgatási bizottság Tisch Mór dr. tevékenységéről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 8.

Arad város közigazgatási bizottsága, ma Urbán Iván báró főispán elnöklésével tartott ülésében bizonyára az egész város közönségének volt hivatott szószólója és mindnyájunk gondolkodásának a kifejezője, amikor elnökének indítványára a legmelegebb elismeréssel adózott Tisch Mór dr. főorvosnak, aki a rendkívül súlyos viszonyok közt a város egészségügyi állapotának lelkiismeretes, hűséges őreinek bizonyult, akinek fáradhatlan kötelesség tudására, kérlelhetlen szigorára és széleskörű ismereteire nyugodtan bízhatja a törvényhatóság a polgárság legfőbb kincsét, az egészséget.

Az egész közönség szemtanúja annak az emberfeletti küzdelemnek, amelyet a városi orvosi hivatal a kiütéses tifusz és más járványok elfojtására, megszüntetésére folytat. Szomorúnak mondotta a főispán a főorvos ma elhangzott jelentését, de azzal nyugtathatta meg a város lakosságát, hogy Aradon, ahol az idejében felismert bajt radikális eszközökkel igyekeztek korlátozni, sokkal jobb a viszonyok e tekintetben, mint másutt.

A bizottság ülésében bemutatta a főorvos az elmúlt február hónap egészségügyi statisztikáját, amelyből meg tudták a tagok, hogy a helyzet nem fordult jobbra, mint a milyen az januárban volt, mert Arad város területén az elmúlt hónapban meghalt 788 egyén. Ebből aradi 181, idegen illetőségű 577 és az utóbbiak közt az internált szerbek 555 halálozással szerepelnek.

A ragályos betegségek közül volt difteritisz 24, vérhas 22, kanyaró 94, tifusz 10 esetben, ezek közül 9 katona. Hólyagos himlőben nem történt megbetegedés. Kiütéses tifuszban megbetegedett 99 katona, internált szerb 10. Elhalt 7 katona és 4 szerb fogoly. A járvány elterjedésének megállítására a legszélesebb körű óvintézkedéseket tették meg.

— Megfelelnek a bejelentett számok a valóságnak? — kérdezte a főispán. Felelve, hogy csak 10 kiütéses tifuszt jelentenek a szerbekről.

— Valószínűnek kell azokat tekintenem — felelte a főorvos — mert én magam a tényekről nem győződtem meg, minthogy a katonaság egy idő óta maga végzi a halottkémizést és a polgári hatóság e téren sem gyakorolhat ellenőrzést.

— Vraciu dr. főorvos és két szerb orvos milyen állapotban van? — mondotta Urbán báró.

Vraciu dr. teljesen felgyógyult, neki soha nem volt kiütéses tifusza, a két szerb orvos pedig az említett járványos bajban betegedett meg, de állapotuk javul.

— Beszomorodva vesszük tudomásul a főorvos jelentését és kevés vigaszt az, hogy máshol a helyzet még rosszabbak, mert nem tudták a bajt őrökön ragadni. Hogy nálunk a szerbek ilyenek, abban a főorvos urunk nem tud csodálni, mert, mint én az egészségügyi bizottság ülésén is helyesleg hangoz-

tattam, azonnal, a baj felismerése percében radikális intézkedéseket tett. Ilyen esetekben nincs helye a várakozásnak, legjobb inkább egy lépéssel többet tenni, mint elképzelni. Nagyon helyes volt, a mit eszelekedett. Hiszem, hogy a közigazgatási bizottság is hozzájárul ahhoz, hogy a főorvos ur buzgalmét dícsérőleg emeljük ki. (általános helyeslés.)

A többi előadó felemlítésre méltó eseményről nem tudott beszámolni. Róka József kir. tanácsos pénzügyigazgató jelentette, hogy februárban 506,202 korona egyenes adót (270610 koronával többet mint januárban és 47848 koronával többet mint 1914. februárjában) és 873873 korona közvetett adót fizettek be a város területén (111000 koronával kevesebbet, mint a múlt év februárjában.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Délibáb-utca 7.
Szerda: János vitéz, operetta.
Csütörtök: Helén.
Péntek: Nebántsvirág.
Szombat: Bizánc, tört. színmű.

* Magyar zenei délután. Nagyszámú és előkelő közönség töltötte meg a kulturpalota nagytermét ma délután. A Kölcsey-egyesület kilencedik és utolsó irodalmi délutánját vasárnap a kulturpalota nagytermében a magyar zenének szentelte. Az aradi zenészek legzívelőbbjei a magyar klasszikus zene legszebb termékeiből adtak elő igen nagy sikerrel. Az előadást a katonazenekar nyitotta meg Zellner Sándor karnagy dirigálásával. Nagy hatással, pompás hangszereléssel játszott a házigazda zenekara és Zellner Sándor ez alkalommal is kiváló dirigensnek bizonyult. Stojánovits „Raga a csodaszarvasról” című daltjátékát az iskolatársnők szövetségének és a polgári leányiskolának együttes énekkel mutatta be Farkas Mariska értékes zenevezetésével. A nagyhatású és szép éneket Angel Magda kísérte zongorán. Wagner József dr. érdekes előadást tartott a magyar zene jelentősebb korszakairól és jellemző vonásairól, majd Baja Sándor az 1820 és 1860-as évek katonai dalairól énekelte nagy hatással Ferch Odón zongorakísérettel. Jankovich Sándor tárogatón kuruc dalokat adott elő. Majd Kiss Miklós az aradi Nemzeti Színház tagja pedig Wagner József dr. zongorakísérettel régi és új katonadalokat adott elő. Wagner József dr., Wagner Józsefné, Robitzek Samu és Unger Ernő kitűnő vonósnegyese több magyar zenedarabot adott elő nagy művészettel. Wagner dr. több szép kompozícióval is tapsokat aratott. A délután befejezéséül az aradi középiskolai tanulókból álló férfikar adta elő Lavotta-Hoppe: „A reményhez” című dalát. A nagy és előkelő közönség, amely mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatta a szórakoztató és nagy körültekintéssel összeállított programot, lelkes tapsal honorálta az egyes előadókat.

* Az aradi filharmonikusok jótékony célú hangversenye. A filharmonikusok által szombat este (március 13.) a Vörös Kereszt javára rendezendő jótékony célú zenei hangverseny műsora: 1. Liszt: „Szózat és Himnusz” nyitány (zenekar). 2. Beethoven: Holdvilág szonák előadja Szondi Árpád zongoraművész. 3. a) Bartholdy „Versszak” vonószekerek hárfaival és harmoniummal. b) Beethoven: „Török induló”. 4. Athén romjai-ból (nagy zenekar). 5. Ballada stb. Liszt Ferenctől előadja Szondi Árpád. 6. Hörhölty Únani nyitány a Wacht am Rheine. A hangversenyre 5-1 kor. árban kaphatók Scherhag és Fia cégnél (Andrássy-tér 14.) Azon előjegyzett jegyek, melyeket szerdaig ki nem váltanak, másoknak fognak eladni.

* A színház hírei. Március 15. a színházban Március idusának évfordulóját méltó ünnepséggel üli meg az aradi Nemzeti Színház. Tompa Kálmán, aki nemcsak a vidéki színházak egyik kiválója, hanem kitűnő tolu író és poéta, ez alkalomra irt hazafias alkalmi játékot, amelyet bemutatóra az „Oroszok Máramarosban.” Az előadásra nagy gonddal és lelkesedéssel készült a személyzet, mint mindig, amikor értékes, irodalmi szinten álló műben van alkalma érvényesülni és ezáltal bizonyára képességeik legjavával fogják Tompa e szép, igazán költői lendülettel irt alkalmi játékát méltó sikerre vinni. Az előadásban Tompa, mint szereplő is részt vesz s így alkalma lesz Arad város közönségének a régi kedvencét, az író mellett, mint színészt is újból viszontláthatni. Szombat, 13-án Herczeg Ferenc legnagyobb színvonalú alkotása a „Bizánc” kerül színpadra.

A heti műsor érdekessége. A társulat mindenképpen azon törekszik, hogy fokozott mértékben tegye érdekessé a műsort, így a hét szerdáján színpadra kerül János vitéz előadásnak különös érdekessége, hogy a címszerepet ez alkalommal Járai Sándor fogja játszani, a királyleányt Szabó Mili és Iluskát K. Pongrác Matild, a többi szereplők, Barics, Győző, Herold stb. Pénteken teljesen új bemutatással a „Nebántsvirág” bájos operette kerül színpadra, a címszerepben Szabó Mili és szombaton Herczeg Ferencnek történelmi színművét a „Bizánc”, öt eleveníti föl a társulat, melyben az egész személyzet részt vesz.

* Conan Doyle detektív drámája az Apollóban. (Mors dr.) Az angolok divatos írója, aki szenzációs regényében előre megjósolta a tengeralföldi háborút, izgalmas detektívdrámákat dolgozott föl a mozik számára. Ezeket folytatós ciklusban bocsátja ki a filmgyár. Az Apolló-színház színpadon lekötheti a maga számára a rendkívül érdekes filmsorozatot. A ciklus első két darabja A sátn kutyája és a Rejtélyes ház annyira tejszett a publikumnak, hogy rövidesen a nagykereskedelmi drámák repri-zét is meg kell tartani az Apollónak. A ciklus második fejezete: „Mors dr.” ma este került bemutatásra. Ez a detektívdráma még szenzációsabb és izgalmasabb van megírva, mint az előbbi drámák. Sherlock Holmes bámulatra méltó nyomozást végez. Csupa nem várt fordulat és meglepetés ez a darab, amely eredeti ötletekre és szenzációs trükkökre van építve. Zsúfolt nézőtér nézte végig a darabot, amely még kedden marad műsoron.

* A végtelen gyűlölet. (Az Uránia színes szenzációja.) Hosszu idő múltán újra megjelent az Uránia színház vásznán egy színes kép. A közönség legkedvesebb képei ezek voltak, egy idő óta azonban hiányzottak ezek a színház műsoráról. A tegnapi dráma mintegy eszünkbe juttatta a békés időket, mikor még mire sem gondolva gyönyörködhetünk ezekben az elhajlóban szép tökéletességű és moztéktechnikának legnagyobb eredményében. A végtelen gyűlölet, egy verbeli társadalmi dráma, megízelt, kedves drámai cselekménnyel, pompás tartalommal és a mese szépségeinek fokozásával a természet legragyogóbb színeiben pompázó tájak vonulnak el előttünk, háttérben szolgálva a dráma gyors egymásutánban lepergő pompás jeleneteinek. — A királyzó kálváriája, pompás színezésű történelmi dráma, legközelebb az Urániába.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel István 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Hadifogságba került aradmegyei katona. Ardalan Juon milovai illetőségű 33. ezredbeli káplár október 4-ike óta nem adott életjelet magáról. Hozzá tartozói minden felét irtak lelkészük útján, hogy valami hírt halljanak róla, de eredménytelenül. Öt hónap eltelté után szüleinek legnagyobb öröme jött a várva-várt tábori lap, melyben tudatta övével, hogy október 12-én került orosz fogságba, a hol jól érzi magát, mindent kap, csak pénzt nem. A lap november 30-iki keltezésű. A címet is megírta a következőképpen: Korp. A. J. Kriegsgefangener in Tomsk neue Kaserne 41. Rotte, Russland. Sibirien.

Tizenötezer métermázs liszt és gabona elégett

— Milliós tüzkár. — A békéscsabai gőzmalom pusztulása. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Békéscsaba, március 8.

Békéscsabán szombat estétől vasárnap hajnalig porrá égett az ország legnagyobb és legmodernebb vidéki malmának egyike a Békéscsabai Első Rosenthal Márton-féle Gőzmalom részvénytársaság két év előtt újjáépített és teljesen modern malomgépekkel felszerelt malma. A milliós kárral járó tűzvészben a legsúlyosabb veszteség kétségtelenül az, hogy a malomépület egyik, raktárnak használt részében közel tizenötezer métermázs liszt és gabona pusztult el, aminek ma — a minden kiló lisztet és minden véka gabonát megbeesülő napokban — nagy jelentősége van azon felül is, hogy ez a kvantum közel háromnegyed millió koronát érő kenyéryanag pusztulásával egyenlő.

A tűz — mint az eddig érkezett jelentésekből megállapítható — a raktárnak használt régi malomépületben keletkezett és rohamos gyorsasággal borította lángba a malmot. A tűzoltóság, rendőrség gyorsan kivonult és csakhamar nagyobb száma katonaságot is vezényelték ki a csabai lakonyából a tüzhöz. Az oltás, helyesebben szűrés lokalizálás munkája, amelyben a katonák is részt vettek egészen vasárnap hajnalig tartott. Arról azonban szó sem lehetett, hogy a lángban álló malomépületet megmentésük és a tűzoltók kezdettől beérték azt, hogy a malom udvarában levő milliókat érő liszttel és gabonával megrakott raktárakat megvédelmezzék a tüztől és a gépházat megmentésük.

A tűz átharapozott az üzemben levő újabb malomépületre is, amely össze van építve a régivel és a rettenetes pokoli tüstenger vérvörös világgal, irgalmatlan hősséggel és az égett, pörkölt liszt és gabona kegyetlen illatával töltötte el a környéket.

A malom emeleti racsogve-rofogva szakadtak be és egy-egy beomlás után magára esapott föl a szikrázó lángörvény.

A félelmetes és pusztító látványosságának ezekre menő nézője akad. És az izgatott nézők tömegében azonnal ellenőrizhetetlen hírek, kombinációk keltek szárnyra:

— Levegőbe röpítették a malmot — süttögték — merényletet követtek el. A levegőből dobtak bombát a régi malomra.

Százan és százan erősködtek, hogy hallották a robbanást, csak abban tértek el a vélemények, hogy a robbanást a tűz kitörése előtt, vagy után lehetett-e hallani. A higgadtabbak azt bizonyították, hogy a detonáció valószínűleg a tűz kitörését követte és a szállongó lisztpor robbanása lehetett. De ez nem nyugtatta meg az izgatott kedélyeket és fantasztikus találgatások hangzottak merénylőről, ekrazitbombáról, bérkocsin menekülő merénylőről, arról, hogy a bérkocsi meg is van, csak a merénylő tűnt el... Hivatalos körökben ugyan semmit sem tudtak minderről, de a tüzet körülálló tömeg annál rendületlenebbül hitte.

Vasárnap délelőtt, amint a tűz megfékezésével járó emberfeletti munka véget ért, a csabai rendőrség azonnal megkezdte a nyomozást az ak kiderítésére, hogy nem lehet-e valakit gúdatlanság, vagy súlyosabb beszámítás alá es esalekedet a tűzvész előidézése körül. Mindeközül a gőzmalom vezetőit hallgatták ki arrvonatkozólag, hogy mekkora a kár, mi pusult el a malomban. Nyomban ezután megkezdődött a munkások kihallgatása. Miután a

malomban igen sok munkás dolgozott, a kihallgatások még ma sem fejeződtek be. A rendőrség azt igyekszik megállapítani, hogy a tűz a régi malom épületnek melyik szakaszán tört ki és hogy tűz kitörésének közelében a szombati délutánon kik fordultak meg. A szokásos tűzvizsgálat, miután a malom teljesen leégett, nem vezethetett tájékozásra, az eddigi vallomásokban pedig sok az eltérés és ellentmondás.

A malomban az Aradon internált szerbek közül is dolgozott egy csoport a gabonás zsákok rakodásánál. Miután a leégett malom nem folytatatja üzemét, ezt a munkáscsoportot ma hazaszállították Aradra.

A kárt még nem állapították meg pontosan, de hozzávetőleg becsülve meghaladja a két millió koronát. A kár azonban biztosításból megtérül. A két év előtt rekonstruált új malom épülete és felszerelése maga 700.000 koronába került és legalább ugyanennyi az elégett liszt és gabona készlet értéke. A malom jelenleg a részvénytársaság tulajdona. A részvénytársaság néhány év előtt alakult két millió korona alaptőkével. A malom egyike volt a legjobbaknak és örleményeinek az ország távoli részeiben is piacot tudott biztosítani.

Az aradi pénzügyi világ egyik előkelő tagja, aki tegnap Békéscsabán tartózkodott, ezeket mondta el a nagy tüzről:

— A Rosenthal-malom csakugyan porig égett. Csak a csupasz falak meredeznek komoran és közöttük még megközelíthetetlen volt a zsarátnokhalom, amelyben lappangó tűz lángjai csapnak föl. A tűz szombaton délután hat órakor keletkezett és teljesen csak vasárnap reggel szűnt meg, amikor a régi malomépület, amelyet most raktárnak használtak és a rekonstruált malmot, amelyet modern felszereléseivel nem is két éve adtak át az üzemnek, elhamvasztotta.

— A kár természetesen óriási és habár biztosításból meg is térül: az elégett gabona és liszt pótolhatatlan hiányt jelent. Mint beavatottaktól tudom: az ugynevezett régi malomban tizenégy-tizenötezer métermázs liszt és gabona volt elraktározva és ez a mennyiség teljesen elpusztult. Elpusztultak a modern őröl, szitáló berendezések, de a főgépházban, amely külön épületben van, nem esett jelentékenyebb kár és szerencsésen sikerült az udvarban levő nagy raktártól is távol tartani a tüzet, ami nagymennyiségű kincstári gabona és lisztkészlet megmentését jelentette.

— A tűz keletkezésének okát eddig nem állapították meg. Aradon — úgy hallom — mindenféle rémes híreket beszéltek: ekrazit-robbanásról, a malomra dobott bombáról, gyújtogatásról. Különben a szájról-szájra keringő hírek Csabán sem mentesek ilyen magyarázatoktól. Állítólag robbanás előzte meg a tüzet. Hivatalosan azonban semmi nyoma sincs a merényletnek, merényletet nyomozó vizsgálatnak. Sem a malom igazgatója és vezetője Rosenthal és Haraszi, sem a rendőrségi vizsgálatot vezető Kardos dr. csabai ügyvéd, helyettes rendőrbiztos nem tudnak ilyesmiről. A rendőrség erélyesen folytatja a vizsgálatot, hogy a tűz keletkezését kiderítse. A malom munkásait sorra hallgatják ki, hogy nyomra akadjanak. Nem tekinthető kizártnak az a lehetőség sem, hogy katonának bevonult rendes

malommunkások helyett szerződött új gyakorlatlan és kevésbé gondos munkások valamelyikének vigyázatlansága okozta a pusztító nagy tüzet.

Üldözött aradi család.

(Különös éjszakai támadások karácsony óta.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 9.

Szokatlan ügyben folytat most nyomozást az aradi rendőrség. Knizse Imre aradi puska műves családját valamelyik ellenségük karácsony óta a legraffináltabb módon üldözi és több alkalommal a családtagok élete ellen intéztek támadást. A furcsa hajszó karácsony éjszakáján kezdődött. Valaki a lakástól kisebb távolabb lévő patronházat feltörte és kiszedte a nagymennyiségű patronokat. (Knizse ugyanis az aradi lövészegetnek is puska művese és tetemes mennyiségű patron, meg puskapor készlete van.) Az illető a szétesedett patronokat a lakóház közelében összegyűjtötte és papírral, gyufákkal felakarta robbantani a házat. A bentlévők fölébredtek a zajra és az ablakon többször kilóttak. A támadó elmenekült a liget bokrai között, azonban bucsuzásul még elvágta a telefondrótot.

Másnap megismétlődött a félelmetes komédia, de a merénylőt sikerült revolverral elriasztani. Az üldözött familia följelentésére a rendőrség nyomozást indított, azonban a tettest nem sikerült kézrekeríteni. Ekkor mintegy hat hétig szünet állott be. Az utóbbi hetekben azonban a merénylő ismét jelentkezett. Cédulákat dobott be az udvarra; a papírlapokon ez állott:

Akármit csináltok is. Kipusztítom az egész családot.

Pár nap múlva ismét behatolt a történetmagazinba és kifejtette a történetekből a puska port, amelyet meggyújtott. Robbanás következett, azonban a puskapor nem volt elég ahhoz, hogy a lakóházat szétvessze. A család ekkor ijedtében elhagyta otthonát. A pár nap alatt, amíg távol voltak, az idegen jóbarát lebontotta a házat petrolennal, azonban a detektívek megakadályozták, hogy fölgyujthassa. A tettest akkor nem sikerült elfogni, mert a bokrok között elmenekült.

Néhány nap múlva újból vendégzarezepelt; de ekkor már vakmerőbb volt. A puskaporos raktárt akarta felrobbantani, azonban a zaj figyelmessé tette a házbelikeket és megint bizonytalan irányba kezdtek lövöldözni. A menekülő ember szintén lőtt és távozása közben ismét elvágta a telefondrótot, nyilván, hogy a rendőrséget ne tudják értesíteni Knizséké. Reggel több cédulát találtak, amelyen azt írta az illető, hogy ő mindent tud és mindent hall, amit Knizsék csinálnak és beszélnek. A detektívektől pedig nem fél. Bármi történik is, a puska műves családja el fog pusztulni.

Tegnapelőtt este újból lebeszél a támadó. Azt gondolta, hogy Knizséné megy haza. Azonban a családje volt. A gonosz ember rátámadt és valami maró port a szemébe szórt, aztán elfutott. A titkos rendőrök most még nagyobb buzgalommal kutatják a tettest. A cédulák kézírata alapján gyanuba fogtak egy aradi polgárt, akinél házkutatást tartottak és revolvért, meg 46 töltényt koboztak el tőle.

Görögország semleges marad.

— Az Angliával cimboráló kormány lemondása. — Nem harcolnak a görög katonák az ententéért. —

Távirati tudósítás.

Athén, március 7.

A koronatanács Görögország semlegességének megőrzése mellett döntött. Venizelosz utóda Zaimisz lett a miniszterelnöki székben.

Görögország álláspontja a Dardanellák kérdésében.

Köln, március 7. Berlinből jelentik a Kölnische Zeitungnak: Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy legközelebb nyilvánosságra kerül a görög koronatanácson folyt tanácskozás alapján követendő politikai irányzatokra nézve a tájékoztatás. Tulnyomóan azon a nézeten vannak, hogy Görögország megmarad semleges álláspontján, legalább is mindaddig, a míg a tengersizoros vidékein a hadügyi helyzet elegendőképpen tisztázódik. A balkáni államok nem veszik teljesen kétségbe azokat a híradásokat, amelyek a hármass entente táborából érkeznek és amelyek a Dardanellák eddigi sikeres bombázásáról számolnak be. Jól tudják, hogy a belső erődítmények ellen való támadásra még egyáltalán nem kerülhetett a sor és hogy a hatalmas aknamezők egy részét sem sikerült eddig veszélytelené tenni. Az első partraszálló kísérletnek eredményes meggátolása is megerősíti a semlegesekben azt a benyomást, hogy a török védelem teljes mértékben képes feladatait megoldani, jóllehet a kisebb jelentőségű külső erődítményeknek az ellenség tüzelése által való megrongálását nem akadályozhatta meg.

Miért mondott le a görög kormány?

Róma, március 8. A milánói Corriere della Sera athéni tudósítója részleteket közöl az athéni koronatanácson történetekről. Dusmanis vezérkari főnök ellenste, hogy Görögország azonnal beavatkozzék a háborúba. Utanna Venizelosz fejtette ki véleményét, majd beszéltek a volt miniszterelnökök: Theotokis, Dragumis és végül Rally. A király megköszönte megjelenésüket és a tanácskozást feloszlatta. A görög koronatanács eredménye nagy meglepetést keltett Olaszországban. Beavatott helyen tudják, hogy Konstantin király még nem tartja elérkezettnek az időt a beavatkozásra és meg akarja óvni szabad elhatározásának lehetőségét. Ha a görög kikötőket a hármass entente rendelkezésére bocsátaná, ezzel Berlinben bosszúságot keltené.

A Secolo szerint Venizelosz a mellett érvelt, hogy a görög hadsereg támogassa a hármass entente-ot 300.000 főnyi katonasággal, a király azonban nem merete ezért a felajánlást vállalni.

Berlin, március 8. A Deutsche Tageszeitung értesülése szerint Venizelosz lemondási kérvénye nem egyéb, mint hatalmi próba a királlyal szemben. Dusmanis vezérkari főnök a király oldalán áll, hogy Görögországot meggondolatlan akciótól visszatartsa.

A párisi Newyork Herald szerint Venizelosz lemondása azért történt, mert a koronatanácsban a kabine-ten kívül mindenki Görögország semlegességének fentartása mellett foglalt állást.

Görög hangulat az entente ellen.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Rómából: A tegnapi athéni koronatanácsról eddig sem hivatalos, sem félhivatalos jelentés nem érkezett. Az entente által jószolt rögtönös görög beavatkozás eddig elmaradt. Idevaló diplomáciai körökben tulnyomó az a nézet, hogy Athén nyugodtan fog maradni. Sőt az athéni sajtó egy része az entente ellen való föllépést követeli, annak megakadályozására, hogy Oroszország megvetesse a lábát Konstantinápolyban.

Az új görög miniszterelnök.

Zaimis Alexandros, az új görög miniszterelnök, 1855-ben született Athénben. Apja Zaimis Thrasihulos, a múlt század nyolcvanas éveiben szintén miniszterelnöke volt Görögországnak. A mostani görög miniszterelnök Berlinben és Lipcsében végzett jogi tanulmányait és a heidelbergi egyetemen avatták doktor jurisszá. Később a párisi École des sciences politiques-ben tanult. Alig harmincéves korában, 1881-ben Kalabrya kerület képviselőjévé választotta, s azonban önkényesen távol tartotta magát a nyilvános szerepléstől. Négy évvel később ismét képviselőjévé választották és mint ilyen támogatta nagybátyját, Delyannist, a Trikupis miniszterelnökkel szemben doigozó ellenzék élén. Delyannis miniszterelnöksége alatt 1890-ban az igazságügyi tárcát kapta Zaimis. Alatta és javaslatára értelmében reformálták a görög esküdtiszteket. Tripukis kormányában a belügyi tárcát vállalta. Mint belügyminiszter irtó hadjáratot folytatott a Görögországban elterjedt hársárdjátékok ellen. 1895-ben a kamara elnökére választották. A görög-török háború kitörése előtt, 1897-ben, Zaimis Alexandros volt az egyetlen görög államférfi, aki azt a véleményt hangoztatta, hogy Görögországnak el kell fogadnia a nagyhatalmaknak Krétára vonatkozólag támasztott feltételeit. A háború után, Rally lemondása után, a legválságosabb körülmények között elvállalta a miniszterelnökséget és a külügyi tárcát. Mikor a kormányt államháztartás nélkül nem tarthatta tovább, feloszlatta a kamarát, az új választásoknál azonban kisebbségben maradt és leköszönt. Azóta pártjának, a szigorú konzervatív Zaimis-párt élén tevékeny részt vett a kamara munkájában. Theotokis kormányának bukása után 1901-ben ismét Zaimis alakított kormányt és átvette a külügyi tárcát is. 1903-ban megbukott a kabinetje és újbó Rally lett az utódja.

1906-ban György herceg helyébe került Kréta szigetére mint fő kormányzó. Szerencsés kézzel sikerült megfékeznie és teljesen lecsendesítenie a szigetországban veszedelmes fajult zavargásokat, amelyek már-már forradalmi jellegű öltöttek és pacifikáló munkája olyan eredményes volt 1908-ban már meg lehetett szüntetni a nemzetközi megsegítést és Krétát tényleg Görögországhoz osztoztathatták.

A vezér nélkül maradt Zaimis-párt eközben szétbomlott. A nagyobb rész Dragumis elnöklése alatt új pártot alakított, a kisebb rész megmaradt eredeti programja mellett. Dragumis 1910-ben miniszterelnökké lett, de igen rövid idő múlva megbuktatta őt Venizelosz, a kréti származású államférfi, akit most Zaimis vált fel a kormányzásban. Venizelosz miniszterelnöksége alatt Zaimis

mint képviselő vett részt a politikai életben, jelentős szerepet azonban nem játszott, mert az 1912-iki tavaszi választásoknál a száznolcvanegy mandátum közül csak négy jutott pártjának.

VÁROS ÉS MEGYE

Iskolás gyermekek a mezei munkáknál.

(Zelenski Róbert gróf interpellációja a megyei közigazgatási bizottságban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 8.

Aradvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta rendes havi ülését Urbán Iván báró főispán elnöklése alatt. Az ülésen részt vett Zelenski Róbert gróf v. b. t. t. főrend is, aki kérdést intézett a főispánhoz, tudomása van-e arról, hogy a borossebesi és a nagyhal-mágyi járásokban a lakosságnak nincs meg a saját szükségleteire elegendő tengeriliszta. A tengeri termés az idén nagyon gyenge volt a két járásban, a meglévő készletek zárlat alatt vannak és kérde, történt-e gondoskodás arról, hogy a lakosság élelmezése lehetővé tétessék? Ezenkívül még azt kérdezte a főispántól, kellő formában kihirdették-e a megye lakosságának a miniszteri rendeletét, amely érvénytelennek mondja a tengeri adas vételi szerződéseket?

Urbán Iván báró főispán az interpellációra azonnal válaszolt és kijelentette, hogy intézkedés történt már, hogy az említett két járásban a megfelelő tengeriliszta mennyiség a rekvirálás alól feloldassák, hogy így a közönség élelmezése rendszeresen kielégíthető legyen. Ami a tegnapelőtt érkezett miniszteri rendeletet illeti, szintén minden intézkedés megtörténik, hogy a megye lakossága a megfelelő módon kellő tájékoztatást szerezzen a miniszter leiratáról. A főispán választát Zelenski gróf megayugvással vette tudomásul.

Ugyancsak a közigazgatási bizottság ülésén jelentette Kéhrer Károly királyi tanfelügyelő, hogy a megyében lévő állami elemi iskolák tanítóit utasította, hogy amennyiben a mezőgazdasági munkák elvégzésénél munkaerőhiány volna, úgy az iskolák negyedik, ötödik és hatodik osztályának fiutánuóit, — esetleg a leányokat is, a munkák elvégzésének idejére az előadások látogatása alól mentessék fel.

Legyen olcsóbb a lóvasuti bérlet. A lóvasuti bérletkörében mozgalom indult meg, hogy a város a havi bérletjegyek árát nyolc koronáról hat koronára szállítsa le. A bérletkörök hivatkoznak arra, hogy a lóvasut még így is elég hasznos hajtana annál is inkább minthogy a bérletjegyek árának leszállításával szaporodna a bérletkörök száma. Egyéb, szociális okokat is felhozhatnak kérésük mellett a mozgalom hívei, akik holnap felkeresik Varjassy Lajos polgármestert ebben az ügyben és kérvénnyel fordulnak majd a törvényhatósági bizottsághoz.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1915. évi március hó 10-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 84. Hónig Ottó telekvételárban befizetett összeg visszautalását kéri. 85. Tanács előterjesztése Basch Lőrincz iskolaszolga nyugdíjaztatása tárgyában. 86. A városi díjakot kérvénye drágasági pótlék megszavazása utalványozása iránt. 87. Polgármester előterjesztése Kircsi Miklós I. oszt. rendőrnek nyugdíjaztatása tárgyában.

Hatszázhetven vásárló a város boltjában.

(Megnyit a hatósági élelmiszer üzlet. — A huszárk első heti forgalma. — A földmívelésügyi miniszter a Lestellátásról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 8.

Ma reggel nyitotta fel ajtaját Arad város élelmiszer-üzlete és hogy a közönség mennyire várta, misem bizonyítja jobban, minthogy estig 370 ember vásárolta a lisztet, burgonyát, diót, cseresznye zsirt. Hatszázhetven olyan ember, aki egy-egy nap egy koronát, vagy még annál is kevesebbet adhat csak ki az élelmiszer-üzletben. Az első napi forgalom, noha igen tömegesen vonultak a vevők, nem volt nagyobb hatszáz és egynéhány koronánál. Ez a két szám bizonyítja, hogy rendkívül fontos tényező kapcsolódott ma be a város szociális intézményeinek sorába, bizonyítja, hogy a közönség szükségleteinek ellátása körül valahol eddig hiba volt.

A megnyitás percétől kezdve nem volt megállás. A pénztár alig győzte a sok huszárlérelést elvenni és ellenében az áru kiszolgáltatását biztosító elismervényt átadni. Különösen a liszt volt keresett cikk, amelyből a mai napon 12 métermázsza kelt el egy kilós adagokban. A lőzölisztet 64 fillérért, a kenyérlisztet 47 fillérért árulták a város. Több métermázsza burgonyát is vásárolták 1—5 kilogrammos mennyiségben 14 fillérjével kilóját. A burgonya elsőrendű áru. Babot holnap szállítják be a vasutól és így már délután ez is kapható lesz 84 fillérért. Rizst is fog árúsítani az üzlet. Ma tíz bál rangó-rizst, gyönyörű árut kötött le Spinner Adolf üzletvezető és kilóját 1 kor 50 fillérért hozzák forgalomba. Kapható dió 80 fillérért és cseresznye 3 korona 20 fillérért. A helyiség, amely: ma délelőtt Lőcs Rezső helyettes polgármester és Zabor Andor tb. főjegyző többször meglátogatták, tisztá, tágas és levegős, úgy, hogy a vevő igen jó benyomással távozik.

A közlélmiszeri bizottság ma délután Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöklésével ülés tartott, ahol Zikó János felügyelő bemutatta a hatósági huszárk első heti forgalmának eredményét, feltüntetve mérlegét. A huszárk létesítésének szükségességét vagy felesleges voltát természetesen az első hét forgalma és eredménye nem döntheti, mutasson a mérleg hasznos vagy deficitet. A felesleg még nem jelentené azt, hogy a mézszárk a jövőben prosperálni fog és a mutatkozó néhány száz korona deficit nem mutatja, hogy a hatósági huszárk nem tölti be hivatását és bezárandó. A bizottság tudomásul vette Zikó felügyelő jelentését, amely hangsúlyozza, hogy az élő állat bevásárlásánál az első héten nagy nehézségek voltak, amelyek azonban a jövőben megszűnnek. Az élő állatállomány ma 3800 korona értékű volt és minthogy a kiutalt 5000 korona forgókéle elégtelennek bizonyult, a bizottság újabb 5000 korona kiutalását javasolja a tanácsnak.

Megállapította a bizottság a jelentés alapján, hogy a huszárk feltétlenül árszabályozó intézmény, mert két cég kivételével valamennyi mézszáros a huszárk áraitra szállította le a huszárt. A közönség teljes sulyu jó huat kap és hogy meg van elégedve, azt legjobban tanúsítja az a tény, hogy az első héten tíz marháat és tízennyeg borjut mértek ki kilencszázhetven vevőnek.

A gatonával és liszttel való ellátás ügyében is történt ma egy fontos lépés. A földmívelésügyi miniszter tegnap táviratilag arról ér-

tesítette a várost, hogy a lehetőségig biztosítja az Országos Gazdasági Bizottságnál a város részére szükséges 450 vagyon gabonát. Ma pedig egy leiratban megismételte ezt a kijelentését és felezőllította a várost, hogy tegyen részletes jelentést a gabonát átvevő konzorcium megalakításáról.

A helyes polgármester felszólítására a konzorcium ma ülést tartott, ahol véglegesen megalkultnak mondotta magát és megegyeztek az

érdekeltek egymás közt az átveendő gabonamennyiségre vonatkozólag.

A tanács úgy határozott, hogy a helyettes polgármestert és Varjassy Lajos dr. kamarai titkárt felkéri, utazzanak Budapestre és személyesen intézzék el véglegesen a liszt ellátás kérdését és feltétlenül biztosítsák a kormánytól a szükséges gabona mennyiséget. A város küldöttei a törvényhatóság közgyűlése után utaznak a fővárosba.

„Arad városa büszke lehet ezredére.“

— A háziezred hősi tetteiből. — Román bakaink vitézsége —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 8.

A legszebb katonai kitüntetések egyike érte nemrég a háziezred egyik tartalékos tisztjét, a kürtlösi származású L. S.-t: a király dícsérő elismerését, a signum laudis kapta. A hadnagy, akit felsőbb helyről már többször ért kitüntető dícséret, néhány nap óta szabadságon Aradon tartózkodik s munkatársunk előtt az ezred harcairól a következőket mondotta:

— Mondhatom, Arad városa büszke lehet ezredére, annak tisztjeire, legénységére. A hadseregparancsnokságtól, sőt a főparancsnokságtól is már számos ízen kapott az ezred elismerést, dícséretet, román bakaink páratlanok, teii tüzzel, harci kedvvel, áldozatkészséggel. Amióta az ezredet új parancsnoka átvette, folytonosan — egy-két nap kivételével — megszakítás nélkül harcban állunk s mindenütt a legnagyobb elismerést vívunk ki magunknak.

Az ezred történetének talán legdícsőbb lapjait azok fogják képezni, amelyek a stary-sambori napokat írják le. Huszonhárom napig küzdöttünk ott folytonosan túnyomó számú orosz haderővel. Eitől kezdve majdnem minden nap jelentős eseményt hozott s ha az ezred haditetteit akarnám felsorolni, két napig egyfolytában beszélhetnék. De, hogy csak a leglényegesebbet, a legfontosabbat említsem, Stary-Sambor után következett az austrieki-gornii és a volozatyei két napos ütközet, ahol az ezred hervadhatatlan babérokat alkotott. Szó nem képes leírni azt a véres, veszteségteljes, de mégis oly dícsőséges két napot, amikor ezredünk, mint hátvéd éjjel-nappal harcolva, az orosz főerőt tartóztatta fel.

A kárpáti harcokban szintén kivette az ezred a részét, különösen a végaszói, dorai és osabaházi ütközeteknél, ahol igen sok orosz ejtettünk foglyul. A legnagyobb energiát aztán a Kárpátokon túl való üldözésnél fejtettük ki Turnava-gorna, Smolnik, Preluti, ezek a nevek a jövőben Mortara és Novarás mellett fognak állani az ezred történetében. Nyomasztó tulerővel állott itt az ezred szemben, de a legnagyobb önfeláldozással a légrítzébben állott helyt.

Ezek csak a legfontosabb események voltak, de ki tudná a hónapok óta tartó harc minden fázisát csak halványan vázolni is? Szép fegyvertény volt, a mikor február elsején Smolniknál egyik zászlóaljunkat egy orosz ezred éjjel megtámadta s a zászlóalj nemesak, hogy keményen visszautasította az Angriffet, hanem 63 foglyot ejtett s lövészárkaink előtt 42 orosz feküdt holtan. Nincs az a fantázia, amely el tudná képzelni azt a harcot, a mikor január 2-án Lupkownál ezredünk és egy közeli város ezrede éjjeli támadással kiverte az oroszokat hihetetlenül megerősített állásukból, a melyet többek között háromszoros drótkerítés is védett.

Hogy az ezred milyen hőstetteket vitt véghez, azt élénken illusztrálja, hogy ma már alig van tisztje, altisztje, aki ne lenne dekorálva. Én a signum laudis a stary-sambori harcokért kaptam. Az általános visszavonuláskor ott azt a parancsot kaptam, hogy egy fontos magaslattal századommal tartsak a vágó-kig. Három nap és három éjjel küzdve tartottuk a fontos pontot, majd amikor parancs jött a visszavonulásra, egy másik ezredbeliekhez húzódtam, akikkel a Kobila magaslaton foglaltunk állást. Ott még aznap délelőtt visszavertünk egy ellenséges gyalogsági támadást, amely különösen a mi századunk ellen irányult. Délután az oroszok megismételték a támadást az egész vonalon. A kapitány a harcban megsebesült s a parancsnokságot én vettem át. Véres és ekeseredett harcok után a támadást visszavertük, kétszáz orosz, köztük egy kapitányt foglyul ejtettünk s az oroszok nagy mennyiségű municiót és fegyvert s rengeteg halottat hagytak a csataterén. Csak azután gondolkozhattam rajta: micsoda katonáink vannak nekünk, milyen nagyszerű szelleműek, az elképzelhetetlenül gyilkos tüzeben, hogy vitte őket lelkesedésük, győzelemvágyuk előre, előre...

A visszavonulás alkalmával állandó harcok közt november 14-én éjjel érkezünk Volozátérra. Azonnal hadállást foglaltunk abban a biztos tudatban, hogy holnap az orosz nyomukban lesz. Reggel nyolc órakor előőrseink jelentették is már az ellenség közeledtét s kilenckor megkezdődött a tüzelés. Századomhoz két gépfegyvert is kaptam s nyugodt szívvel vártuk az ellenséget. Közben szitálni kezdett az eső, ami a helyzetet megnehezítette, de több jeltől, különösen az ellenséges tüzelésből annyit kivettem, hogy az oroszok a falu baloldalán szándékoznak támadni.

Tényleg nemsokára már mutatkoztak is nagy tömegben az oroszok a balszárnyon, majd óriási tömkelegben „hurra“ ordítással közeledtek. Mi nyugodtan vártunk, fél századomat balra fordítottam, a gépfegyvereket kiemeltettem a fedezékből s mikor már elég közel voltak, vezényszóra gyilkos erővel kezdődött meg a gyorstüzelés. A másik pillanatban a tömegeből már csak letarolt és menekülő oroszokat lehetett látni. Élvezet volt nézni, hogy lőttek a fiaink!

Az oroszok ezután egy mélyedésben állottak fel keresztben balszárnyunkra. Így kereszt-tüz alá kerültünk s parancsot kaptunk a visszavonulásra. Borsasztó tüzelés zudult ellenünk, de mi nyugodtan intéztük dolgainkat. Először a gépfegyvereket szállítottam el, meghatározva utját. Aztán egy negyedórával később szakaszoként megkezdtek a visszavonulást. Dacára a golyózápornak, mindössze két sebesültünk volt s hála lábaink kitaratásának, ezalatt a segítségül küldött ezred állást foglalhatott s megkezdte az oroszokat visszahívni.

HIREK.

A szabadkai főorvos büne.

— Öt hónap óta tart a vizsgálat. —

Távirati tudósítás.

Szabadka, március 8.

A szabadkai fogházban — egyéb helyek után — most ötödik hónapja ülnek a városban névvel és tekintéllyel bírt emberek, orvosok, egy pap és egy törzsorvos neje. Ötödik hónapja folyik ellenük a nyomozás, holott a gyorsított eljárás alapján járnak el ellenük. Ez a gyorsított eljárás eddig két bíróság — a katonai és polgári illetékessége — között okozott vitát és már a harmadik nyomozási eljárást hozta a nyakukba és ma is távol állunk attól, hogy a bíróság ítélete adja meg nekik az igazságot: a felmentést, ha ártatlanok, az elítélést, ha bűnösök.

Az igazságot várják, vádoltak, vagy talán még csak gyanúsítottak és a moderna bünvádi perrendtartás humanizmusa biztosítja számukra azt a jogot, hogy ilyeneként ne legyenek elítélhetlenül elítéltek, bírói határozat nélkül bűnösöknek nyilvánítottak, egy egész esomó paragrafus biztosít számukra olyan előnyöket, amiket a bűnösöktől megvon.

Nem lehet, nem is kell titokban tartani, hogy a szabadkai sorozási ügyekben elsősorban megvádolt Günther József dr. súlyos, mondhatni halálos beteg. Vele aligha tesznek már igazságot a földi bírák. Egészen bizonyos, hogy a többi vádlottak is — éppen szellemi és társadalmi magasabbrendűségüknél fogva — súlyosan megsejnyítették a várakozás idejét. Nem a fogház levegője a pusztító, az idegromboló, a a tesztet, lelket élő, hanem a kétség, a bizonytalanság, a várakozás órái

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 óraker.
(Táviróda, cenzurázva.)

Amsterdam: Az angliai sztrájkolók száma a jövő héten már eléri a százszázat. A sztrájkot a nacionalisták már hazaárulásnak bélyegzik.

Hága: Az angol flottaegylet százezer shilling jutalmat tűzött ki annak a repülőnek, aki a levegőben először semmisít meg egy Zepelint.

Berlin. Vilmos császár Burián István báró külügyminiszternek a fekete sas vendet adományozta.

Páris. Franciaországban Anglia újabb fenyegetései után komolyan számítanak arra, hogy a háboru esetleg évekig eltart. Emberanyagilag alig bírja már fél évig is a háborut Franciaország, anyagilag pedig teljesen belezúszul. Perchet szenátor már ki is számította, hogy ha a háboru az év végéig eltart: Franciaország épen husz milliárd francot költ el kizárólag a hadi kiadásokra.

London. Az alsóházban megkérdezték Grey külügyi államtitkárt a Franciaországgal kötött szerződés tartalmáról, mire az államtitkár kijelentette, hogy nem ismeri.

Bécs. A monarchia vezető államférfiai ma is nagy fontosságú tanácskozásokat folytattak. A tanácskozásokat Tisza István gróf miniszterelnök irányította, aki előbb Koerber közös pénzügyminiszterrel, azután Burián báró külügyminiszterrel, végül pedig Stürgkh gróf osztrák miniszterelnökkel tanácskozott.

Páris. „La guerre sociale“ írja: Az angolok azt hirdetik, hogy a háboru három évig fog tartani. Franciaország ezt nem bírni ki. Eddig háromszázötvenezernél több francia halt meg,

az utolsó hét áldozatai retteneteseek. Ha a háboru egy évig tart, Franciaország menthetetlenül elveszett.

Páris. A francia üntauglichokat, a rendes sorozásokon szolgálatra alkalmatlannak találta, de a nemrég tartott pótsorozásokon mégis besorozott újoncokat március tizenötödikére behívták csapattestikhez tényleges szolgálatra, illetve kiképzésre.

Athén. Az egész görög sajtó egyértelműleg tiltakozik az ellen, hogy Oroszországnak Konstantinápoly elfoglalását és a Dardanellák hatalmába jutását megengedjék.

Szófia. Tegnap szocialista-meeting volt, amelyen egy román és egy szerb kiküldött is részt vett. A gyűlés tüntetett a háborut felidézö cárizmus ellen. A szerb kiküldött a következőket mondta:

— Szerbia egy nagy sir. A halottak ezt kiáltják sirjaikban: „Elég volt a háboruból!”

A gyűlés végül tiltakozott a békepárti dumatagok letartóztatása ellen.

— Kinevezés. A földmívelésügyi miniszter Tiszti Lajos dr.-t címzetes miniszteri segédfogalmazót valószínűleg segédfogalmazóvá nevezte ki.

— A vízmű átadása a városnak. Megirtuk, hogy Jegessy Károly dr. tisztifőügyész Varjassy Lajos polgármester nevében azzal a kérelemmel fordult az aradi királyi törvényszékhez, hogy a kuriai ítélet alapján rendelje el a vízmű átadását és szüntesse meg a zárgondnokságot. Moszáros Dániel törvényszéki bíró már meghozta végzését, amely a legfelsőbb bíróság ítéletének végrehajtását tartalmazza, utasítja Koromzay Frigyes zárgondnokot, hogy a felvett leltár szerint adja át a város képviselőjének a vízvezetéket és tartozékait, terjessze be számadásait. Beteleíti az adóhivatalt, hogy a bírói letétben elhelyezett takarékpénztári könyvek a város képviselőjének kiadhatók és értesíti az Aradmegyei, valamint a Polgári takarékpénztárakat, hogy a város a könyvekkel szabadon rendelkezik. A törvényhatóság dolga lesz, hogy az átvételre kiküldendő bizottságot megalakítsa.

— Az Aradi Takaré- és Segély-egylet közgyűlése. Az Aradi Takaré- és Segélyegyletnek vasárnap délelőtt 11 óraker volt a 33-ik évi rendes közgyűlése a tagok nagy érdeklődésével. A közgyűlésen Reicher Károly nyugalmazott városi főügyész elnökölt. A közgyűlés határozatképeségének megállapítása után a jegyzőkönyv vezetésére felkérte dr. Ring Béla jogtanácsost, annak hitelesítésére Glück Károlyt, Réthy Viktort és Nyáray Vilmost. A közgyűlés az 1914. üzletév lezárásával az 1909. évben megalakult XXVIII. évtársulatnak, amely 68,298 korona tőkebefizetéssel rendelkezik és felszámolás alá kerül, a felszámolását elrendelte és a felszámolás megkezdését március 10-re tűzte ki, az osztalékot pedig a felügyelő bizottság által megvizsgált felszámolási napló eredményéhez képest törzsetéténként 18 koronában állapította meg.

— Az aradi háziezred parancsnokának szabadságolása. A király elrendelte, hogy barnhöfti Barza Simon ezredest, a 33. gy.-e. parancsnokát, a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredményéhez képest mint eszidő szerint alkalmatlant, várakozási illetékekkel április 1-től három hónap tartamára szabadságolják.

— Honvédségdelélezési kinevezés. A király az előbb viselt tartalékos honvéd segédlelkészi rendfokozatába: március 10-étől számitandó ranggal kinevezte Mateos Dénes keszendi g. kel. román plébánost, akit az aradi honvédekiegészítő parancsnokság nyilvántartásába osztottak be.

— József főherceg és az aradi rendőrfogalmazó. Dr. B. S. aradi rendőrfogalmazó, aki a múlt hónap közepéig helyőrségi szolgálatot teljesített és jelenleg már a kárpáti harc-téren van, kedves jelenetről értesítette egyik aradi barátját B. S. dr. önként jelentkezett a hirszerző különítményhez és így izgalmas szolgálatokra van kilátása.

— Ma — írta február 28. kelettel — itt volt József főherceg az ezredest meglátogatni. Ezredparancsnokom bemutatott neki, mint aki önként jelentkeztem a hirszerző szolgálatra. A legénységi dalárdámmal harci dalokat adattam elő a fenséges urnak; a dalokat én dirigáltam. Utána oda lépett hozzám és megkérdezte:

— Szokott velük gyakorlatozni?

— Igen fenség, esténként.

— Örülök, hogy ilyen jó hangulatban tartja az embereket, — mondta ő tiszta magyarsággal és kezét szorított velem. Öfensége mindig magyarul beszél a magyar katonákkal és mondhatom: egy szemernyi túlzás sincs ama hírekben, amelyek azt mondják, hogy nagyon bátor. Folyton a csapatok között, a lövészárkokban jár, térdig érő vízben gázol és folyton buzdítja, bátorítja a legénységet, amely igazán rajong a főhercegért. Ilyen körülmények között lehetetlen nem lelkesedni a harcért, úzdelemért.

— A szerb fogságban lévő aradi tanár ideiglenes helyettesítése. Arad város felső kereskedelmi iskolájának felügyelő bizottsága ma Lócs Keszö helyettes polgármester elnöklésével úgy határozott, hogy Kepes Armin igazgató tantárgyainak tanításával a jövő tanév elejétől Vajda Iván dr. ügyvédet és Zima Tibor kamarai titkárt bizza meg. A bizottság ki-mondotta, hogy ez a megbízatás ideiglenes és a szerb hadifogságban lévő tanár jogait egyáltalán nem érinti. Csak azért vált szükségessé, mert Kepes a felső női kereskedelmi iskola igazgatásával egy ideig annyira el lesz foglalva, hogy a fuiskolára nem jutna ideje. Mikor a női iskolában a viszonyok kialakultak, a váltófogot és kereskedelmi áruismét a fiu iskolában ismét ő adja elő. A legérdekesebb ebben a megbízatásban az, hogy Kepes Armin igazgató leendő helyettesei ép úgy katonai szolgálatot teljesítenek, mint ahogy hadbavonult maga az igazgató. Mire tehát a „helyettesek” haza jöhetnek a női felső kereskedelmi iskolában tanítani, valószínűleg itthon lesz Kepes Armin is.

— Halálozás. Városhy Malvin nyugalmazott állami felsőbb leányiskolai igazgató március 7-ikén, életének ötvenegyedik évében elhunyt. Városhy Malvin hosezu éveken át tanított az aradi izraelita leányiskolában, ahonnan Szilágyosomyóra került, de nyugalomba vonulása után visszatért Aradra, ahol rokonai laknak és ahol számos hálás tanítványa emlékezett rá igaz szeretettel. A tanárnő évtizedes működése alatt a legnagyobb elismerést vívta ki magának, jóságos szívvvel és nagy tudással oktatta növendékeit, akik most még részvétellel vettek tudomást egykori szeretett vezetőjük haláláról. Az elhunyt temetése március 9-ikén, kedden délután három óraker lesz a Vécsey-utca 7a. számú házból.

— Az aradi vendégfoglósok szikvizgyara részvénytársaságának közgyűlése. A vendégfoglósok szikvizgyar-részvénytársasága vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlést Steigerwald Alajos elnöklésével. A jegyzőkönyv vezetésére felkérte Kerpai László és Calvasina Henrik részvényeseket. Elnök Földesi Lajos igazgató terjesztette elő az igazgatósági jelentést és mérleget. A közgyűlés ezeket tudomásul vette és Földesi Lajosnak köszönetet szavazva a felmentvényt megadta.

— Ügyészi megbízott kirendelése. Az igazságügyminiszter dr. Turi Zoltán battonyai kir. járásbírósi jegyzőt a battonyai járásbíró-ság mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyetteséül rendelte ki.

— Tizza István és a hadikenyér. Budapestről jelentik: Károly István főherceg tegnap Tizza István gróf miniszterelnök kíséretében meglátogatta a Révész-utcai hadikórházat. A főherceg sorra járta az ágyakat, amelyekben sulyosan sebesült katonák feküdtek s úgy neki, mint a miniszterelnöknek mindegyikhez volt egy kedves, szives szava. Utjukban érkeztek egy sulyosan sebesült baka ágyához. A miniszterelnök azt kérdezte a bakától:

— No fiam, hát hogy vagy megelégedve az ellátással?

A baka fölemelkedett egy kicsit az ágyában.

— Jó minden, — mondta — a hus is, a főzelék is, meg más. De...

Itt elhallgatott egy kicsit, mire a miniszterelnök biztatta:

— Csak mondd ki fiam, ha valami panaszod van!

— Hát jó minden, — akadozott a baka — csak ezt a hadikenyeret nem tudom sehogy sem megszokni... Nem izlik...

— Vigasztalodjál fiam, — felelte Tizza — éppen ezt a kenyeret eszem én is, amit te...

— A vasárnapi hivatalos jelentések. Hóter altábornagy jelentése így hangzik:

Orosz-Lengyelországban arcvonalunknak egyes szakaszain tegnap heves harcok voltak, amelyek helyenként a legkisebb távolságokon folytak le. Tüzérségünk jó tűzhatása orosz osztagokat arra kényszerített, hogy elterelt állásaikat jelentékeny veszteségek mellett kiürítsék. A Kárpátokban, ahol a harcok különböző helyeken kedvező magaslati állásokért tovább tartanak, az oroszoknak éjjeli támadásait mindenütt visszautasítottuk, 8 tisztet és 570 főnyi legénységet foglyul ejtettünk. Délkelet-Galiciaiban most is nyugalom van.

A német nagy főhadiszállás legutóbb ezt a jelentést adta ki;

Nyugati hadszíntér: A tenger és a Somme között általánosságban csak tüzérségi harcok folytak. Yperntől déire az ellenségnek éjjeli előretörési kísérletei meghiúsultak. A Champagneban csapataink előbbre jutottak. Az ellenségtől néhány lövészárkot hódítottunk el és mintegy hatvan hadifogoly került a kezünkre. Le Mesniltől északkeletre a franciáknak állásaink ellen intézett tömegtámadásai gyalogsági és tüzérségi tüzelésünkben a franciák legsúlyosabb veszteségei mellett összpömlöttek. Badonvillertől keletre az ellenségnek előretöréseit visszavertük. A Vogézokban Münsterből nyugatra és Saunheimtől északra tegnap megkezdett harcok még nem jutottak befejezéshez.

Keleti hadszíntér: Grodnotól északnyugatra hadmozdulataink tervszerűen folynak. Az oroszoknak Lomzától északkeletre Mocarce ellen intézett éjjeli támadását visszavertük. Prasznyától nyugatra is visszavertünk több orosz támadást. Rawától délkeletre támadásaink sikeresek voltak. Háromezernégyezer orosz elfogtunk és tízenhat gépfegyvert zsákmányoltunk.

— Kisszentmiklóstra vonulnak be az aradi népfelkelők. A városi tanács ma hirdetményt bocsátott ki, amelyben az aradi es. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnokság megkeresése folytán közhírre teszi, hogy a közös hadsereghez beosztott és 1915. évi március 15-én az aradi es. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz bevonulni kötelezett B) osztályú népfelkelők a Kisszentmiklós községben lévő tüzérlaktanya melletti katonai bakkokban tartoznak bemutatásuk végett 1915. március 15-ikén reggel hét órákor jelentkezni.

— Új postaügynökség. A kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a Hanyad vármegyében Pókli s pályaudvaron ideiglenesen bezűntetett postai ügynökség működését 1915. évi március 10-én újból megkezdi.

— Köszönetnyilvánítás. Wallfisch Armin avatására szánt, koszoru megváltására Deutsch Artur és neje 20 koronát adományozott az izr. népkönyháának, Grossmann Armin és neje (Farsád) 20 koronát az izr. nőegyletnek. Dózsa De-ny 50 koronát adományozott a népkönyháának, mely adományokért köszönetet mond az el-
köszönet.

— Tíz százalékos haszon számításért nem itél el kiskereskedőket a rendőrbíróság. Az 1914. évi XIV. t. c. 20. § a alapján a következő helyreigazítás közlését kérem:

Az „Aradi Közlöny” f. évi március 7-iki számában „A városi élelmiszer raktár megnyitása” című közleményben foglalt azon kitétel „Érdekes, hogy a kihágási bíróság éppen ma itél el aradi kiskereskedőket, akik a lisztet kicsinyben ugyancsak tíz százalékos haszon hozzászámításával bocsátották áruba” — nem felel meg a valóságnak, mert a vezetésem alatt álló aradi rendőri büntetőbíróság egyetlen egy esetben sem itél el kiskereskedőket, kik a maximális áraknál tíz százalékkal magasabb áron adták el kicsinyben a lisztet, hanem azért, mert ennél is drágábban árusították. Arad, 1915. évi március hó 8-án.

Grumáz László dr.
rendőrkapitány.

— Van-e tulvilág? A kulturpalota kis termében vasárnap március 14-én, hétfőn március 15-én és kedden, március 16-án délután 5 órákor érdekes felolvasást rendez egy aradi társaság arról az érdekes és az újabb lélekkutatások során sokszor felmerült kérdéstről: Van-e tulvilág? A másfél órás előadásban, a melyet vetített képek gazdagon illusztrálnak: Tordai Vilmos jónévi pszichikai író munkáját ismertetik meg az aradi érdeklődő közönséggel. A szöveg és a 142, legnagyobb részében színes vetített kép ismerteti az okultizmus történetét az emberiség életében az egyiptomi időkől a középkori alkimisták és asztrológusok világáig. Foglalkozik az spiritizmus tudós kutatóival, a médiumokkal, spiritiszta megjelenésekkel, beszámol a teozófia tanairól és a legmodernebb lélektani kutatásokról. Az előadások mind a három napon pontosan öt órákor kezdődnek és 1 koronás jeggyel hallgathatók végig. A jegyek Kerpel Izsó könyvkereskedésében már most megvásárolhatók. Az előadás tisztja jövedelmét teljesen hadi jótékony célra: az elesettek özvegyeinek és árváinak juttatják. Az előadásokkal kapcsolatban képek nélküli ismeretető előadássorozat megartását is tervezik. Ezen a három egymással összetűző előadásból álló ismertetésen a halál utáni lét formáiról, a reinkarnációról lesz szó. A három előadásra, a mely mindég a vetített képek felolvasás után — tehát március 14., 15. és 16-án este 7 órákor lesz — három koronás jegyek érvényesek. Miután ezeket az utóbbi előadásokat csak megfelelő érdeklődés nyilvánulása esetén tartják meg, a rendezőség kéri az érdeklődőket, hogy jegyeiket már most váltsák meg Kerpel Izsó üzletében.

— Szerb hadifogságban. Kardos Ferenc volt aradi, legutóbb nagyváradi színész, aki a délen harcoló seregünkben szolgált, mint a 33. gyalogezred számvető altisztje, a szerbiai Svilajnac községből levelet irt a Vörös Kereszt Egylethez és ebben tudatja, hogy vele együtt a következő arad- és eszénádme gyei katonák vannak december 18. és 15. a ripanji és belgrádi harcok óta szerb hadifogságban: Ostorics Béla borosjenői lakos, 33. gye. ővezető, Kocsis József, vadász lakos, 33. gye., Vass Lajos, hattonyai lakos, 2. honv. gye., Mészáros András, Bojezán Mojsa, Nagy György, mezőhegyesi lakosok, Medve István, nagyvarjasi lakos, Halász Antal, kövegyi lakos, 2. honv. gye., Rezekas Imre szakaszvezető, mezőhegyesi lakos, 2. népf. gye. gyalogosok.

— A Sirolin. Köhögésben, légszűkületben szenvedők újabban Sirolint használnak, mert a betegek és az orvosok tudják, hogy mily jó szer. Ma a Sirolin Roche már annyira elterjedt, hogy minden házban található, a hol a meghűlések, a légzőcsövek betegségei, a skrofulózis stb. ellen védekezni akarnak. A Sirolin kellemes ízű s így a beteg szívesen beveszi. 8841

— Földbirtokosaink figyelmébe ajánljuk Keleti dr. és Murányi cégnek mai hirdetését, mely a tavaszi vetés és az idei aradás érdekében fontossággal bír. 8745

— Jegyzőválasztás. Mjok Péter gálaal egédjegyzőt Néza Nadáson jegyzőnek egyhangulag megválasztották.

— Osztrák és magyar hadi segélyzőbélyegek százát egy koronájával veszi Kerpel Izsó könyvkereskedése. Ugyan-e ég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411 Rikla bélyegek nagy választékban Kerpelnél.

Liz év mulva előkerült végrendelet.

(A különö milhomos hagyaték. — Tíz- ezrek a padlason.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, március 8.

Mintegy tíz év előtt meghalt a fővárosban Návay Andor, a csanádme gyei előkelő földéaki Návay család egyik különö tagja. Agglegény volt az ötvenes években s mintegy félmillió koronát kitevő vagyon ura. Vagyona 350 hold hold jó termőföldből a földéaki határban és egy budapesti bérpalotából állt. Volt még némi készpénze és értékpapírja, de ennek nyomát sem találták a halála után s az örökös, aki váratlanul jutott a nagy vagyon birtokába, nem is igen firtatta azt, amiről a végrendeletben nem volt szó.

Az örökös ebben az esetben egy 10 éves fiú: Zieger Akos volt, aki az örökös Návay Andorral nem is volt vérségi kapcsolatban s akinek kedvéért Návay Andor kizárta az örökségből számos rokonát, testvéreit, akik hiába támadták meg perrel a végrendeletet, az teljesen szabályszerű volt, úgy, hogy végül is jónak látták kiegyezni az örökséssel.

A különö végrendelet magyarázata a nagy és mély szerelem volt, melyet Návay Andor az örökösévé tett fiú édesanyja iránt érzett s amelyet megőrzött egész a haláláig, sőt még azon túl is s ami Návay Andort a rég letűnt lovagkorszak egyik utolsó mohikánjává avatta. Návay Andor mikor még nem volt ötven éves, hanem sokkal fiatalabb, beleszeretett egy fiatal és hires szép özvegybe, aki körül sokan tették a szepet, köztük idősebb Zierer Akos is. Návay Andornak sikerült a szép özvegy szívét meghódítani s már vőlegény-menyaszonny voltak, de a vőlegény féltékenykedése miatt egyszer összezdörtültek s elváltak mielőtt még oltár elé léptek volna. A szép asszony haragjában hamarosan férjhez is ment a kevésbbé féltékeny és szerencsés vetélytársahez; Zierer Akos műegyetemi tanárhoz.

Návay Andor pedig félreveszült fovárosi házába, s sárkózottan, visszavonultan, különö módra élt egész haláláig, szívébe zárva a szép, hűtlen asszony iránt érzett szerelmét.

Mindent ma már a feledés fátyola borította s legfölebb talán a legközelebb érdekeltek emlékeznének róla, ha most tíz év után közbe nem lépne a véletlen, mely fordít egyet a dolgok sorján s az egész ügynek más fordulatot s a Návay Andor hagyatékának más birtokosokat jelöl ki.

Ez a fordulat pedig nagyon egyszerűen úgy történt, hogy most tíz év után megtalálták Návay Andor másik, későbbben halt, tehát jogérvényes végrendeletét, melyben másképp rendelkezik. Testvéreinek egyenkint 200 koronát, Réthy Károly maki ügyvédnek ingóságait és 20000 korona névértékű magyar köfnajáradékot, földéaki birtokát és készpénzét pedig az Emke, a Vörös Kereszt, a Fehér Kereszt és a Budapesti Önkéntes Működés Egyesületnek, budapesti bérházát pedig egy jelenoház céljára a fővárosnak hagyományozta.

nyezta. Végül 4000 koronát fővárosi háza házmesterének hanyományozott. Ez újabb végrendelet teljesen szabályszerűen a törvényes kellek teljes betartásával készült s két tanu aláírásával van ellátva. A két végrendeleti tanu: Juhász Antal és Hosszúfalussy Kálmán.

Hogy miként került elő ez az újabb végrendelet, annak nagyon érdekes története van. A budapesti Zierer háznak, melyet az örökös Zierer Akos, — aki most az északi harcokra küzd, mint egy éves önkéntes, — Návay Andortól kapott, — ugyanaz a házmestere, aki volt Návay Andor idejében. Ennek a házmesternek is van egy fia, civilben vasuti tisztviselő, most katona, aki sebesülten került haza a harcterről. Fölgyógyult és visszaközszült menni háborús szolgálata színhelyére s ez alkalommal az édesanyja süttöt-főzött a részére annyt, hogy becsomagolva magával vigye. Esett az eső s a fia valami táskát kért, amelyben elvigye. Az öreg házmesternek eszébe jutott, hogy van a padlásán egy kis uti táska, ami még a megboldogult Návay Andoré volt, majd előkeríti gyorsan. A poros táska zárva volt s csak nagy ügygyel-bajjal tudták fölnyitni. De fölnyitották s ekkor került elő a viaszos vászonba burkolva az öreg házmester legnaggyobb ámulatára két takarékbetét könyv, összesen 42.000 koronáról, sok értékpapír és a végrendelet.

A házmester csak úgy hűledezett a kincs áttára s azon menten rohant a rendőrségre, ahol jelentette a lelelet s átszolgáltatta a kincsetrejtő paktuskát. Az így nyilvánosságra került végrendeletben megnevezett örökösök, nevezetesen a főváros és ajótékonyegyesületek, valamint Réthy Károly örökösei nevében Galamb Sándor makói ügyvéd már benyújtották az új hagyatéki eljárás iránti kérelmeket, melynek eredménye nem lehet kétséges.

Igy futnak az igazi örökösök tíz év múlva az örökségükhöz s így vált semmivé egy szép legenda a síron túl tartó szerelemről.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1915. évi március 9-én:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Déliab-utca 7.

Vigjáték.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

Lévai Ignác mint a maga, mint fia Sándor és számos rokon és jóbarátai nevében fájdalmas szívvvel jelenti, hogy

Városy Malvin,

nyug. állami fels. leányisk. igazgató folyó hó 7-én életének 51-ik évében anyagi türelemmel viselt kínos szenvedés után örök álomra hunyta le fáradt szemeit.

Drága halottunkat f. hó 9-én délután 3 órakor fogjuk Vécsey-utca 7/a sz. alatti gyászházból az aradi sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Áldás és béke drága hamvaira!

Arad, 1915. március 8.

931

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Boldog emlékü és felejthetetlen jó nőm

Petrovszky Dezsőné szül. Török Erzsébet,

temetésén oly sokan kerestek fel részvétükkel nehéz óráimban, hogy képtelen vagyok egyenkint hálámat kifejezni; miért is ezután mondom hálás köszönetet mindazoknak, kik a tölem örökre eltávozott jóságos nőm végtisztességén megjelentek, ravatalára koszorút helyeztek és véghetetlen fájdalomban osztoztak.

Köszönetemet fejezem ki Varga Imre temetkezési vállalatának úgy az Aradon, mint Temesvarjason lelkiismeretesen és pontosan rendezett kegyeletteljes temetésért.

Arad, 1915. március hó 8-án.

18

Petrovszky Dezső.

Tekintetes

VARGA IMRE urnak
temetésrendező vállalkozó

Arad!

Néhai Strumberger József ur elhalálása alkalmából a tekintetes Cim által rendezett temetés minden tekintetben kifogástalan, díszes, szolid és pontos kiviteléért, valamint a méltányos árszabásért, fogadja ezen uton hálás köszönetem kifejezését.

Arad, 1915. március 8.

Kiváló tisztelettel

Özv. Strumberger Józsefné nevében:
Szatmári Ferenc.

Mindazoknak,

akik bevonultak, vagy ezután bevonulnak

meg kell pálniok hozzáartozóiktól, azonban

nem kell lemondaniok kedvence lapjukról:

az

„Aradi Közlöny“-ről.

Az Aradi Közlöny mindenhozá követi hű olvasóját.

Napról-napra kimerítően számol be az izgalmas napoknak nagy eseményeiről, ezenkívül terjedelmes tudósításokat, megbízható híreket és a háboru minden részletére kiterjedő cikkeket közöl.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Vidéken:

Egy hóra 2 K — f.

Egy hóra 2 K 40 f.

1/4 évre 6 K — f.

1/4 évre 7 K — f.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Március 9-én kedden.

A tolvaj

regényes történet 3 felvonásban. Rendezte és a főszerepet játsza; Walter Schmidhassler. A női főszerepben: Hedda Vernon.

A Conan Doyle ciklus
IV. sorozata.

Dr. Mors.

detektívdráma 3 felvonásban.
Főszerepben: Ferdinánd Bonn
és Hedda Vernon.

21

Költő ködök figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8861

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Üzletáthelyezés!

Ugy a helybeli, mint a vidéki összes vevőinket és a nagyközönséget értesítjük, hogy régi jóhírnevű saját készítményű kész női- és gyermekruha üzletünket

Arad, Forray-utca

Gróf Hunyadi-palotába

helyeztük át.

További szives pártfogást kérünk. Teljes tisztelettel: 882

Grünberger L. és Társa.

Szilfát és kőrifát

hasáb-, vagy
tönkökben 920

veszünk
Czeiler és Szathmáry

497—1915. szám.

Tüzifa, cserdonga és tölgyküllő eladás.

A dorgosi m. kir. erdőgazdálkodásához tartozó marosaszói és maroseperjesi Maros folyó balpartján közvetlen a folyó mellett fekvő rakodókon készletezett kemény tűzifa, valamint cserdonga és tölgyküllő, tizenegy eladási csoportban, zárt írásbeli versenytárgyalás után fog eladni.

Az ajánlatok 1915. évi április hónap 8-án déli 12 óráig nyújtandók be az alulírt m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok április hónap 9-én délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek valamint ajánlati űrlapok és borítékok a m. kir. főerdőhivatalnál Lippa (Temes megye) valamint a m. kir. erdőgazdálkodásnál Dorgos (Temes megye) díjmentesen szerezhetők be.

Lippa, 1915. évi március hónap.

924

M. kir. Főerdőhivatal.

Országos érdek,

hogyan az idei termés fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak a tavaszi vetést idejekorán kártevők ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségei: a varjúk, egerek, hangyák és az űszök, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kitűnő

CORBIN

csávázó-szer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gyakorlati gazdák alapos kísérletei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a vetőmag csírázó képességét: Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender, konyhavetemény stb. magjainál alkalmazható egyaránt kitűnő eredménnyel. A jelenleg drága kékkővel való csávázás, mely csak űszök ellen véd, teljesen elmaradhat.

Megrendelések idejekorán, lehetőleg azonnal eszközözendők, mert a vasúti szállítás számos vonalon akadályosul jár.

Rögtön küldünk árajánlatot, (igen egyszerű) használati utasítást és bizonyítványmásolatokat érdeklődőknek.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten, 8745

valamint a főelárusító:

Schauer Jaques Arad,
Andrássy-tér 3. szám, II. emelet.

Kalmár József
villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzõedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszítók vasakat, Wólfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Gépkenõolaj,
géphengerolaj,
motorhengerolaj,
tovotte-kenõcs,
gépszij stb. stb.

azonnal kapható
Kovács Soma és Társánál
Arad, gépudvar. 926

Caphocal

(Kafokal)

gyermek tápszer a
tápszerek királya

Csecesemők, gyermekek legkedvesebb eledele. Izletes, ocsó, könnyen emészthető. Csonterősítő, hizlaló, fogzást elősegítő.

Aradon minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

751

1 doboz 3 korona.

TYPHUS ELLENISERUM

(csak orvosi rendelésre.)

Kapható:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszertárában ARAD,
Andrássy-tér 22. szám.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

HA

gazdatisztet,
nevelőt,
nevelőnőt,
tisztviselőt,
segédet vagy

bármiféle alkalmazottat keres,
hírdessen az

ARADI KOZLONY

apróhirdetési rovatában.

Az eredmény biztos, mert az ARADI KOZLONY-t naponta sok ember olvassa

ELLÁTÁS.

Jobb családnál

üzletes házköszti kapható, úgyszintén házon kívül is. Ugyanott egy elegáns butorozott szoba kiadó. József főherceg-ut 1., II. 12. 912

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal leány

bármily üzletbe elárusítónőnek ajánlják. Cim a kiadóhivatalban. 928

Irodai teendőkben,

magyar- és német levelezésben teljesen jártas hivatalnoknő, délutáni foglalkozást keres. Megkereséseket „Hivatalnoknő” jellegre a kiadóba kérek. 898

ALKALMAZÁST NYER.

Üzleti irodában

már alkalmazott gépiró kisasszony kellő gyakorlattal kerestetik. Írásbeli ajánlatok „Gépirónő” jellegre a kiadóba küldendők. 882

Irodai

teendőkben gyakorolt, gyors- és gépirásban jártas kisasszony azonnali, illetve f. hó 15-iki belépésre helybeli részvénytársaságnál alkalmazást nyer. Ajánlatok „Tartós” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 990

Correpetitort

keresek gymnasista mellé a déliórásokra. Ajánlatok „Correpetitor” címen a kiadóhivatalba intézendők.

KIADÓ LAKÁS.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 6. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Magánház,

mely áll 6 szoba, fürdőszoba, nagy pincével, külön házmesteri lakással, május 1-re kiadó. (Esetleg eladó.) Ugyanott 4 szoba, fürdőszoba is kiadó. Magyar-u. 18. sz. 874

Katonatiszt

házaspárnak alkalmas butorozott szoba, előszobával kiadó. Dobó-u. Dangi-ház. 887

Boros Béni-tér 20. szám alatt

II. emeleten utcai 8 szobából és mellékhelyiségekből álló modern erkélyes lakás. II. emeleten utcai 2 szobából és mellékhelyiségekből álló lakás. Boros Béni-tér 20/b szám alatt II. emeleten utcai 2 szobából és mellékhelyiségekből álló lakás, folyó év május 1-re kiadó. Értekezhetni: Laendler Aladár gőzfűrésze irodájában. 908

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-8. sz alatt 3 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló I. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tűzértészti

hátas ló, hat éves, hibátlan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 925

Szülőkör

Márlaradnál r. kath. tanító lakásán 3500 darab hasított, száraz, elsőrendű szülőkör ezrenként 100 kor. árban eladó. Bővebb, esetleg újabb feltételek előbbi helyen tudhatók meg. 927

Ha lábát

megakarja óvni a nedvességtől tétessen, cipőjére gummi betét félpapát, az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezetében. 778

Nemesfűs

dugványok, málna, ribizke, pösméte tővek és bokrok, diaszecserjék és fák, rósák, gyümölcsfák, utcai sorfák és mindenféle falkolai termékek jutányos árban beszerezhetők: szatmári Szabó István falkolájából Pankota. Árjegyzék ingyen. 807

Papirszalvéta

1000 drb. 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésben, Szabadság-tér. 781

Burgonya,

zöldség, hagyma kapható Rubinstajn Mór szállitonál Arad, Minorita-palota. Telefon 188. 886

Zongora

bérbe kerestetik vidékre (Arad megyébe) 6-7 hónapra. Megkeresések a legolcsóbb egységár megjelölésével „F. K. 70” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 914

Gyökeres riparia

1-2 éves, pótlásra igen alkalmas, eladó. Hunyady gazdaságnál Deák Ferenc-u. 8. 929

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignátz, Szent-Pál-u. 12. 589

„Qui Si Sana”

női fekete harisnyák párja 1 kor. 30 fillértől. Új női bársony pánatos cipők párja 5 kor. 50 fillér. Kívágott pemps-forma párja 6 korona. Cipő Tőzsde Apollo most mellett. 5161

Fürdőszoba

berendezés használt, jókarban lévő, megvételre kerestetik. Ajánlatok a kiadóba kéretnek.

INGATLAN.

Kovácsiban

egy öt magyar holdas szőlő a motor állomás mellett, eladó. Értekezhetni: Örv. Vojtek Alajosnéál, Lipót u. 3/a szám. 894

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádogos és vízvezetési munkát készit Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becsereél; úgyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

8786—1915. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 5556—VI—2—1914. illetve 16000—1915—VI—2. szám alatt kiadott és az érdeklődők által hivatalos órák alatt hivatalomnál megtekinthető körrendelet, és utmutatások alapján meghagynom a mező és kert gazdasággal bíró lakosoknak, hogy a hernyó, vértett darázs, cserebogár, lisztes répa borkó, nagy hamvas vincellér bogár, és netán mutatkozó marakól sárkát alaposan irtják. Ezen rovarok azoknak tojásait lepkéi és fészkei irtása addig folytatandó, míg teljesen ki nem pusztítottak.

Figyelmettem az érdekelteket, hogy aki a fentebb elsorolt irtásokat 1. év március hó végéig elmulasztja, úgy az irtás annak

költségére minden további értesítés nélkül hatóságilag lesz folyamatosan téve és ezenkívül az 1894. évi XII. t. c. 95 §. alapján 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetve.

Arad, 1915. március hó 6

Green Nándor s. k. főkapitány.

Kávéház-megnyitás!

Ertesitem a t. nagyerdemű közönséget, hogy az

„Ujvilág”-kávéházat

(Arpád-tér) megnyitottam.

Kitűnő, hamisítatlan kávéházi italok és ételekről gondoskodik. Kiváló tisztelettel

Nagy Mihályné

106—1915. eln. sz.

Hirdetmény.

A Magyar Királyi Belügyminiszteriumnak 11609—1915. számú rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy Németországba csak olyan utlevéllel lehet kiutazni, amely utlevéllel 1914. október hó 1 je után lett kiállítva, fényképpel és rendőrhatalóságai igazolással van ellátva.

Az 1914. október 1 előtt kiállított és Németországba szóló utlevelek nem érvényesek.

Arad, 1915. február 12.

Green főkapitány.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város 1915. év március elsején megnyitotta, a hatósági huszárakat a Forray-utca sarkán álló Nádasdy palotában lévő helyiségben.

A szék, a közönség szolgálatára áll d. e. 11-ig. d. u. 4-7-ig.

Arad, 1915. március 2.

A városi tanács.

6488—1915.

Hirdetmény.

Az aradi cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnokság 994—1915. sz. megkeresése folytán közhírré tesszük, hogy a közös hadsereghez beosztott és 1915. évi március hó 15-én az aradi cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz bevonulni kötelezett B) alosztáyu népfölkelők a Kisszentmihályi községben levő tüzérlaktanya melletti katonai barakkokban tartoznak bemutatásuk végéig 1915. évi március hó 15-én reggel 7 óráig jelentkezni.

Arad, 1915. március 8-án.

A városi tanács.

Használt ólom megvételre kerestetik.